

TEŽKA POT V SOLIDARNOST UNIJ CIO IN AFL

MNOGI NA OBEH STRANEH SE PROTIVIJO RESNO POSKUSITI ODPRAVITI VZROKE RAZKOLA

Vprašanje jurisdikcije in dualnih unij najtežje. — Manevri za prvenstvo

Kapitalistično časopisje si zelo prizadeva dis- kreditirati C. I. O. s "komunizmom"

Kadar se dve skupini ljudi obmetujeta s očitki, obdolžitvami in insulti, tako brezobzirno, kakor so se voditelji unij A. F. of L. in odbora za industrialno organizacijo, bi bil človek velik optimist, če bi pričakoval pobotanje že na prvem mirovnem sestanku zastopnikov obeh skupin, ki se je vršil nekaj dni v Washingtonu. Bilo je jasno, da je do sporazuma daleč še predno se je posvetovanje pričelo, ampak vendar, začetek je bil storjen in v okolščinah, v kakršnih se giblje ameriške unije danes, je bil že to velik uspeh.

Po par dneh se je zastopniki razšli in sklenili nadaljevati s pogajanjmi 4. novembra.

Sestava CIO

V področju CIO deluje devet velikih unij, ki so bile prej včlanjene v A. F. of L. Glavne med njimi sta unija oblačilnih delavcev UMW (unija premogetorjev). Poleg teh devetih originalnih unijskih skupin pod CIO je slednji organiziral v času konflikta z AFL še 23 drugih industrialnih unij. Vse te skupaj imajo po zadnjem CIO nad 4,000,000,000 članov, ali približno toliko kot prvi da jih ima A. F. of L.

William Green in drugi predstavniki strokovnih unij pravijo, da CIO šteje svojih članov pretirava, kajti pri A. F. of L. se smatra za člana edino one, ki plačujejo članarino. CIO pa smatra za člana vsakega, ki podpiše karto, in dobili so jih na ta način stotisoče, ne da bi kdo izmed njih plačal cent članarine.

Te metode se je CIO res posluževal, da bi delavce v masnih obratih čimprej organiziral in šele ko bi bila unija priznana, naj bi začeli plačevati članarino. Od te prvotne taktike je CIO že precej popustil in plačevanje članarine je danes več ali manj obligatna stvar od začetka pristopa.

A. F. of L. hoče podatke

Zastopniki AFL so na konferenci v Washingtonu vprašali CIO za točne podatke, koliko je takih članov, ki plačujejo članarino, koliko se je delavcev vpisalo ne da bi kaj plačali in v koliko so unije CIO močne v posameznih obratih, posebno v tistih, v katerih imajo strokovne unije delavce organizirane po poklicih, kot strojnike, elek-

tricarje, livarje, mehanike itd. Zastopniki CIO so na te zahteve odgovorili, da bi podatki o teh stvareh, ako jih dajo, ne pomenili nikake posebne važnosti, kajti glavno vprašanje v unijskem pokretu v Zed. državah danes je, ali smo ali nismo za organiziranje delavcev v masnih obratih. Če smo, tedaj je potrebno to priznati in se dela tudi lotiti. V tem slučaju naj ostanejo strokovne unije le v takih obratih, kjer so delavci lahko organizirani po strokah brez škode za druge. V drugih pa bi morale strokovne organizacije priznati jurisdikcijo popolnoma industrialnim organizacijam.

Najbolj sporna točka

To pa je ena najbolj spornih točk, kajti strokovne organizacije, izmed katerih so ene zelo bogate, bodisi finančno ali na tradicijah, so ljubosumne na vsak pokret, ki jih hoče poriniti v ozadje. Zato bo baš to vprašanje prejkone kamen, preko katerega strokovne organizacije ne bodo hoteli in rajše posvetovanja za sporazum s CIO razbile kakor pa da bi mu popustile v zahtevi, kje smejo in kje ne smejo organizirati delavce po strokah.

Drugi protivni faktorji

Proti sporazumu je na primer na vso moč unija progresivnih premogetorjev, ki pa v A. F. of L. še ni dosti upoštevana ali vplivna, kajti bila je v federaciji šele nedavno sprejeta iz ključovalnosti proti Lewisovi UMW. Dalje je sporazum odločno nasproten voditelju unije prevoznikov in še veliko drugih. Vse kompanijske unije, ki so se v prešlih mesecih reorganizirale in pristopile v AFL, so naravno prav tako nasprotno solidarnosti delavstva, kajti v njihovih odborih so ljudje, katerih naloga je bila preprečevati organiziranje delavcev v prave unije.

V CIO je eden izmed nasprotnikov pobotanja Harry Bridges, vodja organiziranih pristaniških delavcev na zapadu. On ima z unijami AFL veliko nepriliko v tekmi za jurisdikcijo. Vrh tega je Bridges človek dokaj radikalnih nazorov in v kapitalističnem časopisju je napaden za komunista. Drug njegov "greh" je, da ni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Organizacija, ki zopet uspeva

Napadi na novega člana vrhovnega sodišča Hugo L. Blacka zaradi njegovega včlanjenja v KKK, ki se vztrajno nadaljuje, nudijo baš nasprotni učinek. KKK prospera in raketirja, ki mu načeljujejo, žanjejo. Sploh boj proti Blacku ni nič drugega kot bojproti socialnim reformam, ki jih propaga new deal. KKK je reakcionarjem le pretveza v tej borbi, da skrijejo svoj pravi namen. Kluki pa so se njihove reklame pridno poslužili in spet paradirajo po ulicah, zaigajo ob večerih križe, uganjajo ceremonije na pokopališčih, pobijajo "neoljalnost" in "komunizem" še posebej. Za človeške pravice se kluki ne brigajo, pač pa samo za "amerikanizem".

JEKLARSKI TRUST SI IŠČE NOVO ORIENTACIJO V BOJU ZA DOBIČKE

United States Steel Corporation ali jeklarski trust je bil svojevčasno politično in gospodarsko najmočnejša industrialna kombinacija v tej deželi. Posebno v dobi, ko mu je načeljeval Elbert Gary. Bil je smrtni sovražnik unij in vztrajal pri dolgem dnevniku in nizkih mezdah za svoje delavce najdalj izmed vseh velikih obratov.

V sedanji krizi je imel gospodarstvo dokaj zaovoženo in dividend ni bilo že precej let, do letos, ko jih je na "navadne" (common) delnice začel spet izplačevati.

Načelnik jeklarskega trusta Myron C. Taylor je bil nedavno odstavljen, ker so direktorji postali z njim nezadovoljni. Baje so mu zelo zamerili, ker je priznal unijo jeklarskih delavcev, čeprav v kolektivnih pogajanjih samo za njene člane.

Iz krogov neodvisnih jeklarskih družb so trdili, da je Taylor sklenil pakt z Lewisom zato, da bi potem unija jeklarskih delavcev — ojačana s priznanjem jeklarskega trusta — udarila s stavko po neodvisnih družbah. Te bi bile v slučaju unijske zmage prisiljene plačevati večjo mezdo in skrajšati delavniki. Njihovi izdatki se bi zvišali in ne morele bi več konkurirati jeklarskemu trustu, pač pa priti pod njegovo področje, ali pa propasti. Tom Girtler od Republic Steel pa je preprečil te "Lewisove-Taylorjeve nakane", ako so sploh obstojale še kje kot v domišljiji propagandistov jeklarskih magnatov.

Menijo, da bo jeklarski trust pod novim vodstvom skušal za-

dušiti unijsko gibanje med svojimi delavci in nagnati pri- ganjski sistem toliko, da bodo dividende postale čimvišje. V koliko je to res, je danes še nemogoče ugotoviti, vendar pa je za delavstvo pri tej korporaciji več kot koristno, če se dobro organizira zdaj, ko novo vodstvo za boj z unijo ni še pripravljeno.

H. G. Wells graja cin- canje demokratičnih vlad

Sloviti angleški zgodovinar H. G. Wells, ki je dospel to jesen v Zed. države na predavateljsko turo, se boji za civilizacijo, ako ne bodo pristaši demokracije postali bolj odločni v boju, da jo obvarujejo. Wellsove knjige so prevajane v mnoge jezike. Dolgo let je bil aktiven socialist, potem pa se je posvetil samo pisateljevanju. Proletarčeva knjigarna je razpečala precej njegovih knjig. V svojih zgodovinskih spisih v povojni dobi skuša demokracijo svet prepričati, da je neizogibno izročil barbarizmu, ako se fašizma pravočasno ne poruži in postane demokracija res demokracija.

Ambulančni voz za Španijo

Illinoiska podružnica I. L. D. (International Labor Defense) zbira denar za prvi ambulančni voz, ki ga pošlje iz Chicaga lojalistični Španiji. Stane \$1,400. Ze prej je zbrala \$4100. Od te vsote je poslala 80 odstotkov v nabrani namen, 20 stotkov pa so znašali stroški shodi in z nabirano kampanjo.

Italija izziva Francijo in Anglijo z novimi provokacijami

Napadi na francoske in angleške ladje. — Mussolini slavi svoje "prosto- voljce", ki so padli v Španiji v vojni za fašizem

Italijanski poslanik v Zed. državah, dr. Fluvio Suvich, je na fašističnem shodu pred pet tisoč Italijani v Chicagu svečano izjavil, da je Italija pod Mussolinijem absolutno proti klanju in da so vsi njeni napori usmerjeni delu za zgraditev trajnega miru med deželami in narodi.

Italijanski poslanik pri ameriški vladi je važna osebnost, zato ni vseeno, kaj govori. Ampak lagati tako debelo bi pošten človek ne pričakoval niti od fašističnega diplomata.

V Chicagu je imel več sestankov, prirajali so mu bankete, in njegova izvajanja je raznašal brzojav daleč naokrog. Govoril je tudi o Španiji. Italija se ne usiljuje v Španijo, je dejal, kajti to je njena sosedna in Italija hoče biti z njo v iskrenem prijateljstvu. Mi smo dežela, kateri je temelj družina, dom, sreča, vera in napredek prebivalstva, je dejal Suvich. Tudi to je debela laž.

Medtem so Mussolinijevi piratski letalci potopili v Sredozemskem morju spet nekaj trgovskih ladij, med njimi par francoskih in angleških. Nekateri izmed njih sploh niso bile namenjene v Španijo.

Mussolinijevi generali so po svojem posrečenem klanju Baskov in asturskih rudarjev premestili svojo armado na druga bojišča v Španiji, da jo zavojujejo za "srečo", kakršne je pod Mussolinijem deležno nacionalizma pijano in preslepljeno italijansko ljudstvo.

Anglijo in Francijo draži Mussolini s svojo propagando med Arabci v angleških in francoskih posestih, kar vladama v Parizu in Londonu povzroča veliko težkih skrbi. Vse-povsod jima gre narobe, ker se provokatorjem v Berlinu, Rimu, v Tokiu in Salamanci ne upate postaviti po robu.

Ni čudno, da si "duče" drzne več in več. Ako bi bil on resnično za mir, kakor trdi Suvich, bi italijansko ljudstvo začelo kaj kmalu misliti na svoj mizeren položaj in to za Mussolinija ne bi bilo dobro. Radi tega ropota s sabljo, potaplja ladje, slavi italijanske vojske, ki so bili ubiti v Španiji in njihovim materam pripnaja kolajne. Vse to je spremljano s cerkvenimi ceremonijami—s pompom cerkve, ki ima na mrtvem papirju zapisano zapoved "ne ubijaj!"

Ko se je Mussolini v času svojege obiska v italijansko kolonijo Libijo proglasil za protektorja islama, so v Londonu in Parizu mislili, da je storil le neumno bombastično gesto. Toda še predno je to izjavil, sta imela on in maršal Italo

Balbo načrt za propagando med Arabci že točno izdelan in mreže zanjo razpredeljene. Zdad imata nemire Arabcev v afriških posestih Francija in Anglija. Zato bi posebno Anglija rada Mussolinija na kak način podkupila, da se bi pomiril, ker smatra, da njeno oboroževanje ni še doseglo točke, ki bi ji jamčilo v slučaju spopada zmago nad Italijo.

Francija ima boje tudi z Maročani, ki se ji puntajo. Šeča jih italijanska propaganda. V spopadih med njimi in francosko oboroženo silo teče kri — večinoma kri domačinov, in italijanski agentje imajo s tem novo olje, da ga vlivajo na ogenj, češ, poglejte, Arabci, v naših kolonijah nikogar ne pobijamo. O Etiopiji molče in naivni Arabci, Maročani in drugi mohamedanski rodovi so slepi, da bi pomislili, kako Mussolini širi "civilizacijo" v bivšem Selassijevem cesarstvu in v Španiji.

Demokratične dežele se sicer polagoma prebujajo, toda kapitalizem v njih se boji "komunizma", pa dopušča, da pri-

haja res v nevarnost in ob enem vsa evropska civilizacija. Delavsko gibanje edino je budno, a ker ne razpolaga z oboroženo močjo, se bori proti fašizmu s sredstvi, ki so mu v danih razmerah na razpolago. In če bo bodoča družba hotela civilizacijo, si jo bo morala zgraditi na temelju socialistične ekonomije. Fašizem in kapitalizem je ne bosta nikdar ustanovila, ker se pogrezata čezdalje globlje v barbarizem.

Združevanje opozicije v Jugoslaviji

Po dolgih posvetovanjih in pogajanjih so se srbske opozicijske stranke sporazumele za enotnost in skupni program, ter nato sklenile dogovor s Hrvatsko seljaško stranko (ki legalno sicer ne eksistira.) V imenu te najvažnejše hrvatske skupine je sporazum podpisal hrvatski vodja dr. Vlatko Maček. Namen združene opozicije je priboriti si vlado ter preurediti Jugoslavijo na podlagi narodnostnih tradicij in demokracije.

ŠKANDALOZNO STANJE V BOLNICI OKRAJA COOK ŽE LETA IN LETA JAVNOSTI NOTORIČNO ZNANO

Bolnišnica okraja Cook v Chicagu (Cook County Hospital), ki je ena največjih na svetu, je na zunaj krasna stavba. Ampak na znotraj je polna nesnage in njena uprava korumpirana toliko kolikor največ zmore.

Bila je že velikokrat v preiskavi, pa ni pomagalo drugega, kakor da so časopisi nekaj dni pisali o odkritjih in potem vsi znova utihnil.

Nedavno je bila ta bolnišnica spet v preiskavi. Komisija, ki je vršla to nalogo, so tvorili zdravniki, načelniki drugih bolnišnic in nekaj drugih. Nje-poročilo je tako, da se človeku ježe lasje, če pomisli, kako "ljudski" služabniki postopajo z bolniki. Večinoma prihajajo v to bolnico taki, ki jim postrežbe ni mogoče plačati, zato je tudi deležni niso. V sled zane-

marjanja teh revežev jih doleti smrt toliko prej in dijaki medicine imajo na njih veliko prilike za študije. Bolnišnico Cook County kontrolira že dolgo let demokratska politična mašina, ki se briga predvsem kako deliti službe v nji in prilike za graft.

Problem brezposelnosti na Češkem

Dasi je Češka visoko razvita industrialna država in prejema iz inozemstva velika naročila, se je število brezposelnih v nji od julija lanskega leta do julija letos zvišalo za 217,000.

Lov za špijoni

Zdad je lovška sezona. Vlade v Evropi so na "jagi" za špijoni, kajti druga divjačina v nji je do malega uničena.

ŽRTE IMPERIALIZMA NA KITAJSKEM IN V ŠPANJI

Japonsko vojno ministrstvo je dne 28. oktobra objavilo statistiko, v kateri pravi, da je bilo do tega dne v sedanjem konfliktu ubitih in ranjenih 425,000 Kitajcev. Statistika ne pove, če so v tem številu vključene tudi žene in otroci.

Japonskih vojakov je bilo ubitih do omenjenega dne "samo" 9,640. Koliko je bilo ranjenih, objavljena statistika ni navedla.

Associated Press brzojavlja iz Tokia, da so poleg omenjenih množic izgubili Kitajci v bitki za Sanghaj nadaljnjih 100,000 življenj. Japonci s klanjem Kitajcev se niso prenehali.

V teku leta so bombe fašističnih letalcev pobile v Madridu 800 ljudi, tisoče prebivalcev je bilo ranjenih, med njimi mnogi toliko, da so pohabljeni za vse življenje. V bitkah je bilo pobitih tisoče vojakov na obeh straneh. Franco je že ob pričetku civilne vojne izjavil, da on mora zmagati, pa magari če treba v ta namen poklati milijon Špancev. Število se bliža uresnitvi, a ni še zmagal vzhic Mussolinijevi in Hitlerjevi pomci. Vojna v Španiji in na Kitajskem je posledica imperializma. Dogajale se bodo, dokler ljudstva ne vržejo raz sebe to breme in zgrade socialistično uredbo.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

Cesa se delavci lahko učimo iz občinskih volitev prošli tork, v katerih so v nekaterih mestih delavske unije, pred vsem unija CIO, nastopile z delavsko politično akcijo, na primer v Detroitu, v par mestih v Ohio, in posebno še v New Yorku.

Citajte poročilo o volitvah in analiziranje izida v prihodnji številki.

Tožbe proti unijam in občinam za odškodnine

Odvetniki korporacij in drugi lobisti so dobili med kongresniki že mnogo pristašev za sprejem takih zakonov, ki bi ovirali unije pri njihnem delu. Na vsak način hočejo določeno postavbo, po kateri bo unija odgovorna za škodo, ki jo utрпи korporacija v času stavke. Toda kdo pa naj stavarjen plača škodo, ako se morajo boriti za poštenjši kos kruha po cele tedne in mesece in si zadržavati pasove, ker primanjkuje hrane?

"O, to pa je druga reč," pravi Philadelphijci se je v boju proti uniji poslužila še druge metode. Njeni advokati so iztaknili zakon, ki je bil sprejet l. 1841, torej pred 96 leti, kateri določa, da je okrajna oblast odgovorna za škodo, ki jo povzroci "drhal". Delavci, omenjene družbe so bili na sedeči stavki. Ravnateljstvo je sporočilo šerifu okraja, da je od odgovoren za njeno lastnino, ker je njegova dolžnost, da jo protektira pred drhaljo. Ker stavarjen ni izgnal in je morala družba

obrat ustaviti, je vložila proti okraju Philadelphia tožbo za blizu dva milijona dolarjev odškodnine. Na zveznem sodišču pa je že pred tem vložila tožbo proti uniji nogavičarjev, ki pripada k CIO, kar za tri milijone dolarjev odškodnine!

Sličnih tožb je sedaj precej po dežel. Ako bi bili sodniki res "delavski prijatelji", jih ne bi bilo. Pa so delavski "prijatelji" samo ob volitvah. Izjem med njimi je malo.

Apex Hosiery kompanija v

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NARODNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobitve v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zeita.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drašler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Dvajsetletnica boljševiške revolucije

Dne 7. novembra bo praznovala sovjetska Rusija dvajsetletnico svoje revolucije. Moskva bo ob tej priliki spet videla ogromna slavja in demonstriranje sovjetske oborožene sile.

Dvajset let v zgodovini ni mnogo. A za današnjo Rusijo je to že ogromna doba, kajti doživela je v nji več kot prej v stoletju, socialnega preobrata pa še nobenkrat do leta 1917. Vrgla je carizem in se proglasila za republiko delavcev, kmetov in vojakov. Razdelila je zemljo kmetom, ki so jo obdelovali, in jo potem vzela tudi njim ter ustanovila velike kolektivne kmetije. Šla je skozi dolgo civilno vojno in porazila bele — zadnje ostanke carjeve armade. Dobila je nazaj Sibirijo in se otela tujih armad v vseh drugih delih svojih prostranih krajin. Zgradila si je armado, ki v vojni s Poljsko sicer ni bila zmagovita, toda je od tedaj toliko izboljšana, da se vlada na njeno obrambno moč z gotovostjo zanaša bodisi na zapadnih ali vzhodnih mejah.

V petnajstih letih je sovjetska industrija zgradila ogromno industrijo, tisoče milj železnic, cest in kanalov, odkrila nove rudnike in je uverjena, da bo v nekaj letih došla v produkciji Zed. države.

To niso edine spremembe. V politiki je Moskva nehala s propagando za svetovno revolucijo in začela namesto nje s taktiko sodelovanja v ligi narodov, sklenila je razne zveze in pakete in skuša svet uveriti, da zasleduje edino le mirovne cilje.

Stari boljševiški vodje, ki so bili na čelu revolucije, bivši komisarji, stari uredniki boljševiških listov, mnogi načelniki raznih industrij itd. so danes ali v ječah, ali postreljani, ali v izgnanstvu. Predsednike petih ali šestih sovjetskih republik in število vojaških poveljnikov je doletela enaka usoda. Okrog 700 visoko odgovornih sovjetskih funkcionarjev je bilo poslednje mesece obsojenih v smrt. A čistka ni še končana. Ako so obdolžitve proti obsojencem resnične, je v USSR veliko nezadovoljnosti, ki si išče duška proti režimu v sabotaži in v kovanju zvez z zunanji sovražniki. To ni dobro za Rusijo. Zato si bo koristila, če bo njena nova ustava res odprla vrata demokraciji, kar pa ni še verjetno.

Josip Stalin je nedavno dejal, da naj ljudstvo zaupa svojim voditeljem. To je potrebno, ampak voditelji morajo biti taki, da jih ni treba streljati. In drugič, ali so bili res krivi, ali pa spravljeni s poti zato, ker so imeli drugačno mnenje kakor diktator.

Veliko se je spremenilo v USSR v dveh desetletjih. V Moskvi so uverjeni, da samo na bolje. In v dokaz navajajo, koliko je Rusija imela prej in koliko ima danes. In njen gospodarski razvoj je šele v povojih. Kakšna bo Rusija ob 30-letnici svoje revolucije? Idealna, socialistična dežela? Odvisno je od marsičesa. V njenem sedanjem tempu je odgovor nato nemogoče najti. Ampak njeni govorniki so uverjeni, da je že zdaj socialistična. Vzlic vsemu je bodočnost USSR nejasna, kakor je nejasna radi divjanja fašizma več ali manj za vse druge dežele. Vemo pa, da se fašizem Rusije boji. To je nji v čast in dobro za ves svet.

Petnajsta obletnica zasužnjenja Italije

Dne 28. oktobra je minulo 15 let od pohoda Mussolinijevih črnosrajčnikov v Rim. Od tedaj je Italija zasužnjena in svobode v nji ni za nikogar razen za "dučca". Bilo bi pa napačno domnevati, da nima zaslobme med ljudstvom. Velik del italijanskega naroda je s svojo propagando zaslepljen toliko, da mu blazno sledi. Diktatorju to ni težko, ker ne dovoli nikake kritike ali opozicije proti sebi in njegovi propagandi ne sme nihče ugovarjati. Tako čuje ljudstvo zmerom samo eno plat zvona.

Vzlic temu je v Italiji veliko ljudi nezadovoljnih. Prošle tedne je bilo par sto ljudi aretiranih in med njimi kakih petdeset obsojenih na dolgoletne zaporne kazni vsled nezvestobe fašistični državi. Mussolinijeva intervencija v Španiji je med italijanskim ljudstvom zelo nepopolarna, dasi se vse časopisje v Italiji trudi ustvariti navdušenje zanjo.

Zivljenske razmere se vidoma slabšajo. Državno blagajno črpata intervencija v Španiji, Etiopija in oboroževanje. Ker so davki v Italiji že zdaj neznosno breme, Mussoliniju ne kaže drugega kakor konfiscirati del imovine korporacij. To je storil. Vsaka mu mora dati 10 odstotkov svojega kapitala. Poučeni krogi v Parizu pravijo, da postaja situacija v Italiji tako desperatna, da mora Mussolini venomer rožljati s sabljo, da obrne pozornost ljudstva od obupnih razmer. Če pride njegov režim v nevarnost, bo rajše pahnil deželo v vojno, kot pa riskiral strmoglavljenje svoje vlade.

C. I. O. pomaga unijam A. F. of L.

Predsednik Ameriške delavske federacije rad poudarja, da so unije v nji zelo narasle v članstvu, četudi so unije CIO odstopile, oziroma bile črtane iz federacije. Če bi hotel govoriti čisto resnico, bi moral navesti tudi dejstvo, da so kompanije priznale unije A. F. of L. marsikje rajše kot pa da bi riskirali organiziranje svojih delavcev v CIO. Marsikaka kompanijska unija je postala "bona fide" unija AFL vsled enakih vzrokov. Torej je CIO pravzaprav agitator za Ameriško del. federacijo. Razkol med unijami je tragično poglavje. A še tragičnejše je, da je Greenova AFL tako voljna sprejemati sodelovanje korporacij v boju proti CIO. Kako to, da ni AFL napredovala do ustanovitve CIO? Zdaj pa kar naenkrat sam napredek? Če se ga pravočasno ne otrese, takega napredka, ki ga ji nudijo mnoge korporacije prostovoljno, bo zelo kvarno zanj.

KITAJSKA JE ŽRTEV "MEDNARODNEGA" IMPERIALIZMA IN ZDAJ JAPONSKE

Ogromna Kitajska je zopet pogažena. "Kaznovala" jo je Japonska, ki je navalila vanjo s svojo oboroženo silo na suhem, v zraku in na vodi. Vojne ji ni napovedala a čemu tudi, pravi vlada v Tokiu, kajti mi se samo branimo, in silobran ni vojna...

Kitajski niso evropske velesile. Zed. države in Japonska nikdar dovolijo, da se pripravijo zama na obrambo. Zato je tudi v sedanjih "nenapovedani" vojni v stanju kljubovati moderni japonski armadi edino s svojo ogromno človeško maso ter v kolikor ji pomagajo z orožjem Sovjetska Unija, Anglija in Zedinjene države.

Nekateri militaristi v Tokiu pravijo, da je Japonska danes dovolj močna pognati ves tuj imperielizm iz Azije in eden glavnih japonskih militaristov celo predlaga, da se naj japonska armada čimprej vrže na sovjetsko Rusijo, čes, da je ona edina kriva homatij na Kitajskem. Sekundiral mu je Muscolini, ki je dejal — "boljševizem moramo pognati iz Evrope za zmerom". A če ga tudi Azija noče, kam naj gre? Na severni tečaj?

Japonska je poslala svojo armado na Kitajsko edino le v imperialistične namene, ne pa proti "komunizmu". Japonski kapitalizem bi rad več svobode in varstva pri izkoriščanju prirodnih bogastev na Kitajskem, csobito še posest nad platinimi železne rude in premoga na Kitajskem.

Imperialistični falotje tega kajpada nočejo priznati, pa lajajo o komunizmu. Kapitalistično časopisje v boju proti komunizmu pridno sekundira in milijone "patriotov" je zavedenih, ker mislijo, da je boj zares med "civilizacijo" in "komunizmom", ne vedo pa, kaj je ono ali drugo.

Kot v Španiji, igra Anglija tudi v konfliktu med Japonsko in Kitajsko dvojno, jako hinavsko vlogo. Ako ne poseže v stran Kitajske USSR, bo za boljšnost kitajskega ljudstva jako slabo.

FLAMBO

KOMENTARJI

"Ameriška Domovina" je katoliški list, prazaprav katoliški dnevnik. "Amerikanski Slovencec" verjame, da je "Ameriška Domovina" dnevnik, ne pa, da je katoliški dnevnik. To je pač spor med njima. Ampak kadar se gre proti ljudstvu v Španiji, je Pirčeva-Debevečeva "Domovina" najboljši "katoliška". V izdaji z dne 23. oktobra piše:

ŠPANSKA FRONTO SOCIALISTOV JE SKORO PORUŠENA
San Sebastian, 22. Oktobra. Mesto Gijon, zadnje mesto ob severni španski obali, se je moralo podati vojakom generala Franco. Včeraj popoldne je vkorakala v mesto brigada nacionalistov. Ves odpor socialistov v obširni asturski provinci je bil s tem zlomljen. Prebivalci mesta Gijon so pozdravili nacionaliste z neizmernim veseljem. Pripravovali so, kako silno so trpeli od anarhistov in drugih zločinskih elementov v mestu. Ko je prišla vest o zmagi pri Gijonu na fronto socialistov, so celi bataljoni pometali orožje proč in pobegnili s fronte. General Franco ima sedaj na razpolago 75.000 vojakov, katere lahko pošlje na drugo fronto, ker je vsa severna stran očiščena sovražnika.

Taka poročila širi katoliška-fašistična propaganda. "A. D." ji je udinjana do dna. John T. Whitaker, ki je bil v Francovi armadi poročevalec za Chicago Daily News in je zdaj nastanjen v Berlinu za poročevalca istega dnevnika, pravi, da bi Franco ne mogel v Španiji nikamor brez pomoči tuje armade. In ako zmaga, bo zmagal s tujo armado in obdržal se bo na krmilu edino, ako TUJA (italijanska) armada ostane v Španiji! Sicer pa smo menda že v adventu in James ter Louis s Senklarja bosta itak kmalu šla k spovedi. K spovedi gredo le grešniki in zato grešita — če ne drugače, pa s priobčanjem državnih poročil.

Frank Barbič je že pred tedni pojasnil, da ni Louis Zorko nikomur obljubil tisočaka od svoje plače v slučaju, da bi bil pri zadnjih volitvah izvoljena za koncilmana, ampak "A. D." še vedno vztraja pri Frankovi šali. Jezilo jo je namreč, ker je idejo sprejel kandidat za koncilmana v 10. wardi, neki Nikolaj Markušič. "A. D." je agitiral za Puclja. Marušič pa je hotel biti bolj verski kakor "Ameriška Domovina" in je izjavil, da je plača \$3.000

na leto za koncilmane previšoka, toda še bo izvoljen, on jo bo vzel ter od nje podaril \$1.200 cerkvam. Škoda, ker ni take obljube napravil tudi zmago-viti kandidat za mestnega moža v fari sv. Vida.

Klevelandski slovenski "polititšen" Kennick smatra, da je "A. D." bogat dnevnik. Vložil je proti njemu tožbo za \$31.000 odškodnina. Prva instanca je tožbo zavrnila. Tako piše "A. D." Šel je na drugo. O tem je poročala tudi "Enakopravnost". Louisu in Jamesu to ni bilo všeč, zato sta "Enakopravnostinega" urednika Šabca posvarila, naj o takih stvari ne piše preveč, kajti on še ni državljan. Ako zaidajo Zed. države v vojno, to bo v "metropoli" spet denunciacij!

"Dokler bodo Molek, Garden, Turk in Pirc... objavljali ena in ista poročila iz Hitlerjeve kuhinje o sovjetski zvezi, toliko časa bomo z vso upravičenostjo govorili o protisovjetski alianci imenovanih." To je citirano iz "Napreja" z dne 27. oktobra. Kje neki je Witkovski iztaknil v tej "fronti" Turka, in katerega Turka?

V isti številki, v istem članku agitira urednik "Napreja" Witkovich za "manjšo" zlo — za demokratskega županskega kandidata McWilliamsa v Clevelandu proti republikanskemu kandidatu. Čudna so pota komunistov! Pomislite le kakih pet let nazaj. In danes, kakšna razlika med "komunizmom", ki ga oznanjuje "Napreja", in "komunizmom" blagopokojne "Delavske Slovenije". Nad njo so gospodarili isti ljudje kot sedaj nad "Naprejem". Prijatelj Witkovich si je izbral v clevelandski volilni kampanji "manjšo zlo" na ta-le način:

"...Vsak čitatelj 'Napreja' je mogel razumeti, da svetujemo glasovati proti (republikancu) Burtonu in ker to drugače v dani situaciji ne gre, pač s tem, da se odda glasove za demokrata. Rekli smo, da se bomo priključili predlogu s. Zajca, če dožene kaj pametnejšega in pravilnejšega. Ampak on nima nobenega drugega predloga kot staro, škodljivo

vo melodiji: 'Naj se svet pogrezne, s katoliškimi delavci pa ne gremo za nobeno ceno skupaj!'

Tako se vleče ves Witkovičev članek.

Ampak od kdaj so komunisti v enotni fronti s katoliškimi dtlavci? Ali ni "Ameriška Domovina" glasilo "katoliških" jugoslovanskih delavcev v Clevelandu? In od kdaj je demokratska politična mašina v Clevelandu za delavstvo manjša zlo", kakor pa republikanska?

V prošli številki "Proletarca" je zelo dobro odgovoril na čudno Witkovičevo tolmačenja manjšega zla Frank Barbič. Dostavimo naj še, da to, kar počno komunisti v ameriški politiki zdaj, je oportunistem, ki v zgodovini ameriškega delavskega gibanja nima primere.

Društvo "Marije Pomagaj" KSKJ v Chicagu je dne 31. oktobra vprizorilo igro "Micki je treba moža".

Father Coughlin je končno prodal tudi svoj list "Social Justice". Pravijo, da je v sporu z detroitiskim nadškofom izgubil vsa gmotna sredstva, kar ni verjetno. Kajti duhovniki so v tem oziru dokaj prebrisani stvorili. Izgubil pa je "socialno pravičnost" in postal jako diskreditiran prerok. Le njegovi najbolj fanatični pristaši ga objokujejo in apelirajo na papeža, da naj potolaži detroitškega nadškofa. Coughlinovih govorov po radiu silovito pogrešajo, pravijo. A se bodo že kako privadili.

Frank Likar med pokojniki

Sygan, Pa. — Dne 25. oktobra je v rovu št. 8, Pittsburgh Coal kompanije na Lawrenceu, Pa., ubilo pri dela Frank Likarja. Plast kamenja se je usula nanj in bil je na mestu mrtev. Pokojnik je bil star 45 let, doma iz vasi Hottelje nad Skofjo Loko. V Ameriki je bil čez 30 let. Zapusča soprogo, dva sinova, dva brata in več drugih sorodnikov. Pokopan je bil 28. okt. v Bridgevillu po civilnem obrodu. Bil je član družtev št. 6 SNPJ, št. 89 SSPZ in Samostojnega v Bridgevillu. Sorodnikom iskreno sožalje. Lorenz Kavčič.

O seji federacije in drugo

Sygan, Pa. — Seja federacije SNPJ dne 24. oktobra na Cuddyju je bila dobro obiskana. Razprave so bile stvarne in sklepi koristni za SNPJ in društva.

Govorili smo tudi o nevarnosti fašizma in izvolili zastopnike v odbore raznih delavskih akcij. V Pittsburghu se je 31. oktobra vršila konferenca zastopnikov protifašističnih organizacij, na kateri se je sklepalo o bodočem kongresu proti fašizmu in vojni. Ta bo v dne 26. do vključnega 28. nov. istotako v Pittsburghu. Federacija je izvolila zanj dva zastopnika. O važnosti boja proti reakciji so govorili razni člani. Navzoč je bil tudi znani družbeni in delavski agitator Louis Zorko iz Clevelanda, ki je s svojim govorom napravil dober vtis. Priporočal je širjenje delavskih listov in pa da naj bodo delavci aktivni v svojih organizacijah kot zavedni člani svojega razreda.

Zorko je bil deležen obilo sodelovanja. Na Cuddyju smo zbrali v korist "Proletarca" nad \$10, dobil je tudi na Syganu več naročnim in tukajšnji klub pa tri nove člane. Zdej jih ima dvajset. Zorko pomaga do večje cirkulacije v svoji agitaciji poleg našim časopisom tudi reviji "Cankarjev Glasnik". Tako delamo za pokret sicer bolj polagoma, a sigurno, kolikor kdo more. — Lorenz Kavčič.

Boj proti spolnim boleznim

Spolne bolezni, posebno sifilida, so v tej deželi jako razširjene. V Chicagu apelira zdravstvena oblast na vsakega, da se da preiskati. Sodeluje pet tisoč zdravnikov in vse klinike. Preiskava je brezplačna. Na komur zdravnik dožene, da je spolno bolan, si lahko v svrhu zdravljenja poišče zdravnika po svoji volji, ako je v stanju plačati, če pa ne, se naj prijavi čikaškemu zdravstvenemu uradu (Chicago Board of Health), ki mu bo preskrbel brezplačno zdravljenje. Če pridobivaš svojemu listu naročnike, pridobivaš nove vojake svoji armadi. Lorenz Kavčič.

IZ KANSASA

Potrebno se mi zdi enkrat omeniti tudi naš socialistični klub št. 21 v Armi. Tvorijo ga člani iz šestih okoljskih naselbin. To je vzrok, da so klubove redne seje zelo otežkočene. Član še pride na sejo, če se vrši v njegovi naselbini, težje pa je iti v 10 ali več milj oddaljen kraj, posebno še če ni avtomobila ali druge zveze na razpolago.

Združenje več klubov, ki smo jih imeli v raznih naselbinah v enega, ki smo ga izvršili pred nekaj leti, ima torej, poleg dobrih tudi slabe strani. Navadno pridemo skupaj, kadar se vrši seja kake druge skupne organizacije, ki obsega vse okoljske naselbine. Na primer federacija SNPJ ali pa pogrebnega zadruge. Razume se, da na takih sejah, ki se vrše šele ko je prva končana, nimamo dovolj časa za podrobno reševanje raznih klubovih zadev in problemov ter delovanje JSZ. Posebno zadnje čase je vse premalo sestankov in brige, da ohranimo klub v aktivnosti. Nekateri člani so na bolniški listi, drugi pa imajo zopet drugačne vzroke in tako postaja klub neaktiven.

Sodrug, če hočemo obdržati klub vsaj nekoliko delaven, moramo obdrževati redne seje. Dovolj važnih stvari imamo na dnevnem redu, da ne bo na seji nikomur dolg čas, ki se zanima za delavske probleme.

Navadno je imel klub vsaj eno priredbo v letu. Vprizorili smo kako manjšo igro in imeli raznovrstno zabavo, pa je bil uspeh. Kot izzele da ne bo letos niti tega. Poleg drugih potežkoč je še nova postava, ki doleča letno licenco \$80 za točneje piva, tako za društva, ki imajo po par priredb. kot za posameznike, ki točijo vsak dan v letu. To je ubilo do malega vse naše društvene piknike in veselice. Nobeno društvo ne zmore plačati \$80 za eno ali dve veselici v letu.

"Proletarec" ima sedaj precej naprednih in delavsko-zavednih čitateljev v naših kansaskih naselbinah. Zakaj ne pristopite v naš socialistični klub Tiste mesečne prispevke zmore vsak, ki kolikaj dela in je pripravljen žrtvovati kak kvoder za delavske organizacije in liste. Saj se itak porabi na en ali drug način za agitacijo in izobrazbo med delavci. Član, ki je brez dohodka pa je opravičen do izjemne znamke, ki stane le 5 centov na mesec. Več članov, več agitacije med nami in med drugorodci za socialistični program, ki je program vsake v resnici delavske organizacije!

Sodrug, na vsak način hočemo ohraniti in kolikor mogoče povečati ter razširiti naš socialistični klub v Armi, ki je edini v okrajema Crawford in Cherokee. Prav lahko je mogoče, da bo imel še precejšnjo vlogo, kadar se razne delavske skupine zedinijo za skupno delo. — Anton Shular.

Mnogi na obeh straneh se protivijo resno poskusiti odpraviti vzroke razkola

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Amerikanec, ampak se priselil v to deželo iz Avstralije.

Solidarnost potrebna

Vzlic temu so tisti krogi, ki delujejo za solidarnost, jačji kakor opozicija. Kajti zavedajo se, da bi civilna vojna med unijami ameriških delavcev o-gromno škodovala ne samo delavcem ampak tudi delodajalcem, ki bi boj med njimi negovali — zato, da bi izsilili sprejem fašističnih zakonov proti unijam. Če bodo v teh naklanah uspeli, bodo na škodi članu unij AFL prav tako kakor člani unij CIO, le brokrati, ki tega ne razumejo, bi morda dobili tudi dobra mesta v povračilo za svoje razdiralno delo. Navidezno so razlike v sedanjem konfliktu med unijami dveh taborov nepremostljive. V resnici pa ni potrebno za njih premaganje drugega kakor pametne, dalekovidne, socialno misleče voditelje obeh strani, ki bi prišli skupaj in se naloge konstruktivno lotili. Upamo, da ne bodo prezrli te zgodovinske prilike in odgovornosti, ki jo imajo do ameriškega delavstva.

VALERIJAN PIDMOGYLNYJ:

"MESTO" ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

Nikjer še ni pravzaprav videl določeno točko tega svojega nezaupanja, pa je že padel v pikro nezadovoljstvo, v to popačeno razpoloženje, ki napada človeka brez pravega vzroka in mu vsiljuje najbolj črne misli, čeprav bi jih ne bilo treba. Zapadel je v brezupno malodušje. Vse one skrivnostne sile človeške duše, ki se vzbude ob vsaki nevarnosti svojega varovanja, pa so ga vztrajno odvrčale proč od te namišljene katastrofe. Nagon samobrambe, ki je mnogokrat tako nasilen, ga je zdaj z lisičjo prevejanostjo pregovarjal, da ga teže pravzaprav le majhne nevarnosti, bežne skrbi, ki se lahko vsak čas popravijo.

Zato si je umišljal, da je hrana v ljudski kuhinji premalo redilna za njegov organizem in je zaradi tega presedel v zasebno kuhinjo. Potem ga je zopet zaskrbelo, da se vse premalo giblje na zraku in je zato sleherni dan po obedu šel za eno uro na izprehod ob vsakem vremenu.

Malce se je prehladil, nezadovoljno vnetje bronhij pač, in že je bil ves nesrečen. Kadar je zakašljaval v robec, si je skrbno prizadeval izslediti krvave lise in ugotoviti jetiko. Čeprav ni bilo krvavih lis, ga je strah za svoje zdravje nenehoma vznemirjal. Pretipal si je mišice. Nič več niso bile prožne, olesenele so in otepele. In tako je v tem poslednem iskanju boleznih postalo njegovo telo zares ohlapno in medlo, tako da je imel dokaz nekakšne boleznih takorekoč že v rokah. Zajela ga je žalost in zamanj se je otepal temnih slutenj.

Našel pa je še drug dokaz za oslabelost svojega telesa: Vse one čutne želje do Zosjke so nestale. Onih slastnih trenutkov prebujenja, ko človek polega jutraj v nekakšnih snajskih prividih in je telo razpaljeno s hrepenenjem po vseh ženskah sveta, ko se roke stegujejo in želja po objemih, ko se ustnice smehljajo in uho prisluškuje odzivu, teh trenutkov jutranjega razpoloženja, ko se ves svet ziblje v strastnem objemu ljubezni — ni bilo več. Njegovo telo je bilo zjutraj prav tako hladno kakor čez dan. Kako zelo je vendar propadel! Strašno! Kako sramotno! Bolezni se je balj za zavest pa, da je prenehel želiti žensko s svojim telesom, mu je vzela sleherni spoštovanje do sebe. To je bil sramoten udarec in njegovo moško samoljublje.

Ko se je nekega dne pripravil za naslednje predavanje, si je izbral odlomek iz "Fate morgane", da bi ga skupaj s slušatelji predelal. Sprva je z neko prisiljeno pazljivostjo prebral strani te knjige, pozneje pa ga je delo nehote zajelo in z velikim zanimanjem se je dlje časa zadržal ob gotovih straneh. Zgoščena skladnost epizod ga je privlačila in čudovite besede so mu razgrinjale brezmejno raznolikost svoje lastne notranje podobe. Slike so mu zamigovale pred očmi kakor množica premikajočih se luči, ki so hitele mimo njega brez konca in kraja in naposled ugajale nekje v neskončni daljini na belih bregovih. Sedel je tako nad temi fosforujočimi stranicami in tenki žarki njih bleščave so izžigali namišljeno bolečino v njegovih prsih.

Nikdar še ni čital s takim pohlepom, nikdar se ni čutil s prečitanjem tako tesno spojenega kakor sedaj. Knjiga, ki jo je zdavnaj prej prebral, se mu je zazdela povsem novo odkritje. Ves pijan je bil od navdušenja do veličine tega dela, do njenega pisca in do sočnosti teh zgoščenih besednih slik. Utrpal je s trepalnicami, prsti so mu drgetali. Ko pa je končal, ga je spopadlo trpljenje, trpljenje človeka, ki ga neprestano žejajo, ki si je s kozarcem vode le razdražil silno žejo in zato se je silnost tega dela, ki ga je dojemal od strani do strani poveznila nanj z vso svojo težo. Povesil je glavo in prisluhnil pramenom vrstic, ki so utihivale in slišal je zvok besed kakor oddaljen, zamišljen spev. Od tam pa, iz one dalje, iz prazniške, ki jo je ustvarila tišina, je zavel vanj mrtvaški dah.

Nikdar, nikdar ne bom kaj takšnega napisal! je šepetal.

Zdaj šele se je zagrizla vanj nesmisel njegovih naklepov. Književnik! Le kdo mu je podvrgeto to besedo? Le odkod si je prisvojil to blazno verovanje v samega sebe, ki ga je toliko časa omamljalo? Ta hip si ni mogel razložiti vsega tega. Marsikaj si človek položil, toda le norec se poganja za sanjami.

Prav tak kozak je, ki jaše palico namesto konja! Blaznež, neozdravljivi blaznež! In zaradi tega je opustil študij, zavrgel vse načrte, vse dolžnosti in ves trud težkih let? Zaradi česa? Da bi vsaj zaradi sebe!

Nikakor ni mogel razumeti, kako da se je vse to zgodilo, zamanj je iskal povzročitelja svojega propada. Vygorskyj —? Kdo neki kot le ta! On ga je pahnil s ceste, on je poslal njegove povesti v liste! In kdo ga je prosil? Prekleti zapeljivci! Istočasno pa se je s hvaležnostjo spominjal osornega kritika, ki ga je pognal k vragu, ne da bi poslušal njegove povesti.

To je že res, da so bile njegove povesti nastisnjene — kaj pa je to? Vsakdo lahko kaj napiše. Čisto slučajno. Toda v kazalu revij najdeš le malo takšnih slučajnih imen, ne da si spet in spet pojaviš... Moorda bo še pisal morda celo mnogo povesti, ki jih bodo ljudje čitali in takoj spet pozabili. Dela velikih mojstrov pa nikoli ne pozabiš. Toda, če hočeš postati tak mojster, moraš imeti tolikšno vero, da fizično občutiš svojo stvariteljsko moč. Veliki pisci ne poznajo obupa! Razgrel si je glavo z mislijo, da bi lahko postal lestevica, po kateri bi drugi hodili.

Čutil se je izmučenega in sam sebi se je smilil. Siromak! Le čemu se muči? No, zmotil se je pač, saj je še mlad in takšne zablode so povsem umevne. Zdaj pa bo končal s tem! Toda česa se naj zdaj loti? Vstal je in pretegnil svoje otrple roke. Koliko časa je sedel? Uro, dve? Počasi se je oblekel in stopil na cesto.

November. Ure jeseni so bile štete, zdaj je bila kakor obnemogla starka, ki nič več ne joče. Sprevidela je, da se ji bliža neizbežen konec. Postala je tiha in hladna, mračna in unesla se je pred prihodom snežnih zapihov in koraki po mestnem tlaku so zdaj v tej predsmrtni tišini vse tiše in tiše zveneli. Na zraku mu je bilo lažje in precej je bil boljše volje, ko je stopil iz sobe, kjer so stene kar zaudarjale po strupenih mislih. Poveznik je klobuk na oči in ne da bi opazil, je počasi prišel do Senenega trga. Obšel ga je, dospel nato na Veliko Pidalno in je obstal poleg ograje Zolotovskega nasipa, za katero se je zaspalo dvigoval curek vodometra sredi bazena polnega zelene deževnice. Ob alejah, nastlanih z rumenim listjem kostanja, se je vila vrsta zapuščenih klopi. Nikogar ni bilo. Rad bi stopil v alejo in blodil po stezah, stopal po šumečem listju. Toda tam v onem kotu je raztrgal nekoč svoje povesti. Njegov spomin se je zdaj nežno poigraval s tem minulim trenutkom.

Pohajkoval je tako kakor da bi hodil za pogrebnim sprevodom in želel si je zaspati. Počasi se je bližal Vladimirskemu hramu in prečuden je postal vznemirjen. Tu v bližini je inštitut! Da bi šel tja Zakaj? V tem trenutku pa se mu je želja že sprevela v neodložljivo nujnost. Z boječo radovednostjo, prav tako kakor da bi se pripravljaval storiti nekaj prepovedanega, se je bližal širokemu vходу inštituta. Vrata so se težko odpirala, ker so bila opremljena z močnim samozapiranjem in ko se je tako naprezal, se mu je vzbučilo od sile slik.

Ko pa je stopil v dolge hodnike, ki so se mu zdaj, ko je prišel iz svežega zraka, zdeli temni in zadušljivi in ko je zagledal vse te neštete mlade ljudi, ki so hodili sem in tja, ko je zaslišal šum glasov in začutil utrip vsega šolskega poslopja, kakor da bi videl dotok žive krvi, je legla vanj hladna tišina. Pomajnil si je klobuk na oči, da ga ne bi prepoznali in je stopil tik do steklenih vrat predavalnice. Predavanje. Gledal je klopi na gosto zasedene študenti, gledal je predavatelja, svojega dobrega znanca, opazil je med poslušalci vsakega, ki je pazil, ki se je dolgočasil, videl je izraze nerazumevanja in povrnosti. Prav nič ni bil vznemirjen in kes, ki ga je še nedavno tako pestil, se je sesul v tem tujem vzdušju, ki ga je zajel v tem posloppju, po katerem je večnih tako hrepenel.

(Dalje prihodnjic.)

Prosvetna matica je edina slovenska kulturna centrala v Zedinjenih državah. Storila je na prosvetnem polju brez vsakega vika in krika več kot katerakoli druga skupina.

Na sliki na vrhu je nova moderna radio oddajna postaja WLW in WSAI v Cincinnatiju, Ohio. Stane okrog \$1.000.000.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Chicago, Ill. — Prošli teden se je oglašil v našem uradu s. Peter Benedict iz Detroita v družbi Andrew Gruma. Izročil je 11 oglasov, ki znašajo \$226.50. Izgleda, da bo Peter odnesel krono, kar se kolektorskih oglasov tiče. Naš France Udovčik pa pravi, da mora doseči rekord sam nad seboj, morda prekosi celo Benedicta. Bil je na agitaciji par dni in dobil 21 oglasov v skupnem znesku \$157. V tem poslu je France stara korenina. Dober uspeh ima tudi Donald J. Lotrich. Prišel je nadaljne tri oglase in pravi, da to še ni vse. Dozdaj je, kar se oglasov tiče, Chicago še zmerom na prvem mestu; na drugem je Detroit, tretje je Milwaukee, četrto Strabane-Canonsburg itd. Kaj pa Cleveland? To je naselbina, ki bi morala prekositi vse ostale, saj se ponaša, da je metropola!

Cleveland, O. — Iz Clevelanda je postal John Krebel 3 naročnine. Pravi, da so pridno na delu s pripravami za koncert "Zarje", ki se bo vršil na Zahvalni dan. — Tone Jankovič je postal 21 naročnin in 8 oglasov za v kolektar. — Jože Lever iz Newburgha je tudi poslal tri naročnine in 4 oglase za kolektar. — Naš glavni zastopnik za nabiranje oglasov s. Ivan Babnik pa se do danes še ni oglašil. Gotovo nas misli iznenaditi in pokazati, da se v naši agitaciji tudi "metropola" lahko meri z drugimi naselbinami.

Milwaukee, Wis. — Leonard Alper je naročil znamke za klub in poslal še 13 oglasov za kolektar ter 10 naročnin Proletarca.

Herminie, Pa. — Anton Zornik, ki je v naših seznamih skoro vselej zastopan, je poslal 3 naročnine in naročil večje število knjig iz naše knjižarne.

Sudbury, Ont., Kanada. — V tem rudarskem naselju so si tojaki ustanovili čitalnico. V to vrho so si organizirali klub, ki je iz naše knjižarne naročil za okrog \$50 knjig. Naročilo je poslal klubov tajnik John Nolan.

La Salle, Ill. — John Strell, tajnik kluba št. 4 JSZ je naročil članske znamke in zraven priložil še 4 oglase za kolektar. Vseh je poslal 18, kar je več kot smo jih še kdaj dobili iz te naselbine. Zasluga gre v prvi vrsti s. Strellu. Zdaj, ko je s tem delom končal, pravi, da bo šel na agitacijo za list.

Chicago, Ill. — Joe Oblak je zročil 2 naročnine. Vzel je tudi listine za nabiranje oglasov v kolektar. Pravi, da na tem polju bo tudi on poskusil svojo srečo. — Frank Zaitz je izročil 4 naročnine.

Bridgeport, O. — Jože Snoy je naročil znamke za klub št. 11 JSZ, obnovil zanj članarino Prosvetne matice ter priložil še tri oglase za v kolektar. Pravi, da so se dobro pripravili za priredbo v prid Proletarca, ki se je vršila zadnjo soboto. Vse, ki Jožeta poznajo, bo zanimala vest, da se mu zdravje obrača na boljše. Pravi, da če bo šlo tako naprej, bo enkrat "še fejt fant postal". Dne 24. oktobra je tamošnja zadruga oddajala program iz radio stanice v

Wheelingu, W. Va. Med govorniki je bil tudi s. Snoy.

Parkhill, Pa. — Naš mnogoletni agitator za strokovno in politično organiziranje delavstva, France Podboy, je poslal dve naročnini.

West Aliquippa, Pa. — Društvo št. 122 SNPJ, ki je že dolgo večlanjeno v Prosvetni matici, je imelo veselico, na kateri so se našli sodrugi in somišljeniki spomnili tudi Proletarca in mu prispevali \$6.50. Vsoto je nabral in poslal s. George Smrekar. Imena prispevalcev so bila izkazana zadnji teden. Vsem iskrena hvala.

Moon Run, Pa. — Michael Jerala je poslal 4 naročnine. Pravi, da so bili s posetom in uspehom s. Zorkota docela zadovoljni.

Gowanda, N. Y. — John Matkovič je poslal oglas v kolektar, 9 naročnin na Proletarca in naročil 25 izvodov kolektarja. Pravi, da je tudi njihovo mesto zajel val CIO. Lansko leto so nekateri začeli s kompanijsko unijo, ki pa ni uspela, vsaj kar se izboljšanja razmer tiče ne. S sedanjo organizacijo upajo na boljše uspehe.

Canonsburg, Pa. — Klub št. 118 JSZ je poslal \$25 tiskovne mu fondu Proletarca. To je prebitek veselice, ki jo je imel v to svrhu. Ako ne bi bilo drugih veselice isti večer, bi bil uspeh klubove veselice boljši. Kljub temu so sodrugi zadovoljni z izidom.

Little Falls, N. Y. — Frank Petavs je poslal dve naročnini. Slutimo, da se v kratkem spet oglašil, ker je tam še več drugih naročnin potečenih.

Arma, Kans. — Tone Shular je zadnji teden poslal oglas v kolektar, 6 naročnin na list in naročil 110 iztisov bodočega letnika kolektarja.

Klein, Mont. — Peter Jeliar je poslal eno novo naročnino. Pravi, da je zdaj pridno na delu s pobiranjem naročnin za kolektar, katerega upa razpečati več kot druga leta.

Warren, O. — Joseph Jež je poslal dve naročnini in naročil 10 iztisov kolektarja.

Firestone, Colo. — Prvo naročilo za naš kolektar je poslal George Zadel, tajnik društva št. 412 SNPJ. Pisal je po 5 iztisov.

Springfield, Ill. — Joseph Ovcja je poslal 4 naročnine. Pravi, da v kratkem obišče še ostale naročnike. Omenja, da so spremenili datum klubove priredbe, ki se bo vršila 13. namesto 6. novembra.

Moon Run, Pa. — Jacob Ambrozich je poslal še en oglas v kolektar.

West Newton, Pa. — Joseph Zorko je poslal 4 naročnine in \$1 listu v podporo.

Zapadna Penna. — Naš potovalni zastopnik s. Louis Zorko je imel kratak odmor, toda zadnji teden se je agitacije spet lotil z vso silo. Poslal je 42 naročnin, večinoma nove. Udeležil se je tudi seje federacije SNPJ, ki se je vršila 24. oktobra na Cuddyju. Prodajal je 25 brošur "No Pasaran" in nabral \$10.25 v podporo listu. Pisal je po nadaljnjih 25 iztisov "No Pasaran". Iz-poročil, ki smo jih prejeli od naših sodrugov in somišljenikov, so bili fe-

deracijski zastopniki iz izvajanja s. Zorkota prav zadovoljni. On priporoča, da se naj pošilja potovalne zastopnike in govornike po naselbinah bolj pogostoma. To mi vsi želimo in bomo delovali, da se vsa ta priporočila uresniči. Sodrug Zorko se naj pa kar pripravi, da bo z agitacijo nadaljeval, ker to delo ne pozna konca. Z njegovo agilnostjo in pa s pomočjo lokalnih zastopnikov ter somišljenikov nam bo mogoče Proletarca razširiti in ga povečati nazaj na osem strani. Zorkotu želimo nadaljnjih uspehov, sodruga in somišljenike v naselbinah katere še obišče, pa prosimo, da mu v agitaciji kolikor največ mogoče pomagajo.

Ameriški družinski kolektar. Pred kratkem smo poslali pisma za naročbo našega kolektarja okrog 700 naprednim društvom, soc. klubom in posameznikom. Vse, ki so jih prejeli, vabimo na sodelovanje v prid te naše najboljše delavske publikacije. Kolektar bo obsegal kot običajno 224 strani in bo lično v platno vezan. Gradivo bo imel takšno s kakršnim se ne more ponašati nobena slična publikacija bodisi tu ali v starem kraju. Cena za posamezen izvod s poštnino vred je 75 centov. Za večja naročila so cene sledeče:

- Od 5 do 10 izt. po 72c
- Od 10 do 25 izt. po 68c
- Od 25 do 50 izt. po 64c
- Od 50 do 100 izt. po 60c
- Od 100 iztisov dalje po 55c

Kot pri posameznih naročilih, tako tudi pri večjih plačamo poštnino mi. Ljubiteljem lepega čitva priporočamo naš kolektar v naročbo.

Uprava kolektarja.

Ali ste zastopnike za konferenco v Waukeganu že izvolili?

V nedeljo 21. novembra se vrši v Waukeganu, Ill., konferenca zastopnikov klubov JSZ in društev Prosvetne matice, katere dnevni red bo priobčen v kratkem. Prične se ob 10. dopoldne v Slovenskem narodnem domu.

Vsa društva P. M. in klube je tajnica Kristina Podjavoršek iz Milwaukeeja pisмено povabila, da naj izvolijo delegate. Ako ni katero društvo pisma dobilo, naj se smatra povabljenim vseeno ter izvoli zastopnike, kajti take zborovanja so nam potrebna.

Popoldne istega dne bo v S. N. D. za udeležence konferencie in druge goste predvajan obširen spored, zvečer pa bo plesna zabava.

Nadejamo se, da pošljejo vse organizacije P. M. in klubi JSZ v Waukegan čimveč zastopnikov. Delokrog te konferencie so naselbine Sheboygan, Milwaukee, West Allis, Kenosha ter Racine v Wisconsinu, in Chicago, Waukegan, Cicero, No. Chicago in druge v severnem Illinoisu. Zveze v Waukeganom so zelo dobre posebno po električni železnici.

Imena izvoljenih zastopnikov prijavitelj tajnici na naslov Mrs. Kristina Podjavoršek, 1439 W. Madison St., Milwaukee, Wis.

Veselica v Springfieldu

Springfield, Ill. — Tukajšnji klub št. 47 JSZ priredi v soboto 13. novembra veselico, na katero vabimo tukajšnje občinstvo in rojake v sosednih naselbinah. Pripravljamo se, da bomo nudili udeležencem čimveč zabave. Vršila se bo v Slovenskem narodnem domu.

Nabiranje prispevkov v pomoč Španiji

Cleveland, O. — Tu so se napredne delavske struje ponovno zavzele za zbiranje prispevkov v pomoč žrtvam v Španiji. Namen imamo kupiti ambulanci voz. Do zdaj smo zbrali \$700, kar je seveda za ambulanco še vse premalo, a se nadejamo, da bomo uspeli, četudi je nabiranje prispevkov vsled velikega števila brezposelnih in slabih časov jako težko delo.

Odbor, ki vodi to akcijo, apelira na rojake tudi izven Clevelanda, da pomagajo. Upoštevajmo, da četudi je nam težko prispevati, je to še v zvezi temu malenkostna žrtev, ako pomislimo, koliko morajo trpeti španski delavci, njihove žene in otroci. Njihova borba ne bo še kmalu končana. A bi lahko bila, če bi Anglija in Francija hoteli. Ker pa nočeta napraviti konec Mussolinijevi intervenciji, je dolžnost zavednega delavstva vseposvoda, da pomaga španskemu ljudstvu v borbi za poraz fašizma.

Prispevke sprejema blagajnik A. Prezel, 19201 Cherokee Ave., Cleveland, O. Vsoite in imena prispevalcev objavljamo v listih in denar bo porabljen edino v nabrani namen.

Naprej za svobodo! Naprej za demokracijo! — Odbor.

"CANKARJEV GLASNIK"

Pred nami je tretja številka revije "Cankarjev Glasnik". Skoro vsa je urednikovo delo. Katka Zupančič ima v nji zadnji del povesti "Pritisk od zgoraj" in Zvonko Novak "Sonetni venec". Končan bo v prihodnji številki. Bilo bi boljše, če bi bil ves v eni, kajti razklan na dvoje izgubi na vrednosti.

Ostali spisi v tretji številki so Demokracija, Skrivnostni svetovi, Sinovi nebes in vzhajajočega sonca, Čudeži v podzemlju, Zensko poglavje, Julkina zmota (E. K.), Kjer je led večer, R. R., Letalstvo v sedanji Rusiji, Ob zadnji uri (Etbin Kristan), Kapa nevidnosti, Umetnost v tretjem rajhu, Naš mali svet, Za gospodinje, in razni mali članki.

"Cankarjev Glasnik" stane \$3 na leto. Urad ima na 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Enotnost, ali civilna vojna?

Chicago, Ill. — V četrtek 4. novembra se bo vršil v Capitol Bldk., 159 No. State St., v dvorani v 8. nadstropju, shod pod avspicijo soc. stranke, na katerem bodo poročali o prošli konvenciji AFL, o delu CIO in o pogajanjih za enotnost sodrugi Arthur McDowell, Harold Gibbons in Maynard Krueger. Shod se prične ob 8. zvečer. Udeležite se ga!

Danes (v sredo 3. nov.) pa govori v Medical and Dental Arts Bldg., 185 North Wabash Ave., Leland Stowe, ki se je nedavno vrnil iz Španije. Predaval bo pod pokroviteljstvom Severoamerikega odbora v pomoč demokraciji v Španiji.

Prispevki za španske borce

XII. IZKAZ
Collinwood, O. Klub št. 49 JSZ \$10; po \$1: J. P. Kreves, Joseph Malo in Feter Ster; Louis Rolih 50c, skupaj \$13.50. (Poslal Joseph Malo.)
Newburgh, O. Klub št. 28 JSZ \$2. Skupaj v tem izkazu \$15.50, prejšnji izkaz \$1,594.35, skupaj \$1,609.85.

NAŠE PRIREDBE

Konferenca JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 21. novembra, WAUKEGAN, ILL. Po zborovanju dramski spored v gornji dvorani. Zvečer veselica.

V nedeljo 28. novembra koncert "Save" v dvorani ČSPS, CHICAGO, ILL.

V soboto 13. novembra veselica kluba št. 47 JSZ, SPRINGFIELD, ILL., in kluba št. 114 JSZ, DETROIT, MICH.

Društvom in Klubom

Za čimboljši gmotni in moralni uspeh svojih priredb jih oglašajte v

"PROLETARCU"

•• KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ••

TO IN ONO

Cleveland, O. — Spet je potrebno, da se nekoliko oglasim v "Proletarcu". Drugače naši čitatelji ne bi vedeli, kaj se dogaja v naši metropoli.

Na primer, ulica St. Clair je sedaj lepo tlakovana. Delo so izvršili Rooseveltovi WPA delavci. Pristaši našega mestnega zastopnika demokrata Novaka so v volilni kampanji trdili, da je novi tlak po St. Clair ulici njegova zasluga, pristaši prejšnjega zastopnika demokrata Kennicka pa so pripisovali njemu to čast. Tako torej ne vemo, komu spada kredit, prvemu ali drugemu, ali Rooseveltu. Vemo le, da je cesta res na novo tlakovana.

Zapopal sem tudi, čemu je nam Witkovich priporočal demokrata McWilliamsa za župana našega mesta. Dne 28. oktobra so bili McWilliamsovi pristaši na shodu na 2030 Euclid Ave. postreženi s sandviči in pivom. Vse je bilo prosto. Udeleženci so bili s shoda grede tako navdušeni, da so ustavljali poulične kare in smenali drogeve ("trolije") v električnih žic. Demokrat McWilliams bi bil torej izvrsten župan, če bi v slučaju svoje župan-ke časti tudi pozneje tako "tretal". Ali ne, sodrug Witkovich? Kaj takega se ne dogaja niti v sovjetski Rusiji!

Peter Witt se je nekdo izdal za socialista, ker je bil njegov oče sodrug. Zdaj je Peter demokrat, ker je Franklin Delano Roosevelt demokrat in pa ker ima demokrati-ka stranka več pristašev, socialistična pa premalo da se bi izplačalo biti v nji. Ali naj tudi jaz pristopim zraven, ali pa naj držim roke v žepu? To mi lahko pojasni "Naprejev" urednik v Pittsburghu. Meni se zdi, da se s taktiko, kakor jo je z ozirom na tukajšnji volilni boj, on priporočal, ne gre naprej, ampak ritensko.

Witt pravi, da bi morala publično železnico lastovati občina. Seveda, res je tako. Ampak ko je bil Pete v Railway komisiji, ni rekel tega, niti ne takrat, ko ga je najela za svetovaleca mogočna Swingers družba.

Dosedanji župan Burton pri American Federation ni nič kaj priljubljen. Ampak federacija se tudi ni pobrigala, da bi delavstvo volilo župana iz svojih vrst. Dopisnik to ve iz svojih skuenj, kajti ko je kandidiral pred par leti za koncilmana mu AFL v Clevelandu ni nudila nikake opore v agitaciji. Niti niso volili pred dvema letoma zanj vsi bratje in sestre SNPJ. Oh, da, federacija igra vedno na nestransko kitaro!

Ko prejmemo to številko Proletarca v Clevelandu, bo volilna igra že končana in glasovi preštet. Nad njo bo spuščeno zastor, ki bo prikrival, kako so igrali. Spuščen bo tu in tam kritika o tem ali onem glavnem igralcu, a drugače je

boja za par let konec. Zdaj so spet "službe" na dnevnem radu — namreč službe za tiste, ki so igralcem postavljali kulise...

V petek 5. novembra in potem vsak prvi petek v mesecu je seja socialističnega kluba št. 49 v čitalnici Slovenskega delavskega doma na 15335 Waterloo Rd. Njegove seje niso tako dobro obiskane kot bi bilo potrebno. Seve, krivi so razni vzroki. Nekateri zvečer ne morejo priti zaradi dela. S. Andy Gorjanc je prihajal kaj redno, sedaj pa dela popoldne pri Fisher Body. Matt Pishler prodaja avtomobilistom Texaco olje in mora biti doma. S. Rome dela vedno zvečer. Ti in slinči vzroki so krivi, da nimamo obilnega poseta na sejah. Dobro je, da se je vrnil s Salema. O. John Bozich, da imamo lahko saj sejo.

Da me ne bo kregal upravnik Charlie, sem šel tudi jaz "na delo" in nekako "izfehtal" par oglasov v prihodnji letnik Ameriškega družinskega koledarja.

Nasa glavna naloga zdaj je delovati za uspeh klubove prireditve, ki jo bomo imeli 25. decembra, na božični večer, v Slov. del. domu. Torej sodrug, pridite 5. novembra vsi na sejo, da kaj dobrega ukrenemo v ta namen. Prične se ob 8. zvečer. — Frank Barbich.

Društvo "Bled" vabi

Milwaukee, Wis. — Društvo "Bled" št. 19 JPZ Sloga bo imelo bingo in kartno zabavo v nedeljo 7. novembra v S. S. Turn dvorani. Prične se ob 2. pop. Vstopnina je 35c. Imeli bomo 35 bingo iger in oddanih bo 35 in morda tudi več dobitkov. Pri kartah je določen dobitek za vsako mizo. Vsi prijatelji dobrih zabav so vabljeni na to prireditve.

Frank Poličnik, tajnik.

Ne kupujte ničesar, kar je bilo izdelanega na Japonskem!

DOBRO USPELA PRIREDITEV KLUBA ŠT. 1 J. S. Z.

O vprizoritvi Cankarjeve drame "Jakob Ruda". Mladinski odsek predvajal prvi del sporeda

Chicago, Ill. — V nedeljo 24. oktobra smo se uverili, da ni še vzrokov, radi katerih naj bi slovenska drama v Chicagu zamrla. Dasi je bila vprizorjena Cankarjeva drama "Jakob Ruda", o kateri so nekateri kritiki v starem kraju pred leti pisali, "da za širše ljudstvo ni privlačna", je privabila v dvorano SNPJ obilno posetnikov. Vprizoril jo je dramski odsek kluba št. 1 zdaj že v drugič na čikaškem odru, in kot poročajo, bo ponovljena spet v nedeljo 21. novembra v Slov. nar. domu v Waukeganu.

V prvem delu sporeda so predvajali nekaj točk člani in članice klubovega mladinskega odseka "Red Falcons" pod vodstvom Mrs. Anne Beniger. Elsie Krek je na kratko razložila pomen in delo te skupine, Elaine Turpin je deklamirala o Tom Mooneyju, Bobby Krek je zapel "Old King Cole", ves Falcon Chorus pa je zapel Internacionalno, pesem "Old Black Joe" in pa "March Song of the Workers". Anouncer je bil Robert Skavich. Dasi je mladinski odsek s šolo šele nedavno pričel, se je za predvajanje svojih točk dobro pripravil in jih izvršil v zadovoljstvo navzočih.

Nato je govoril o naših aktivnostih z ozirom na sedanje razmere Joško Oven, potem pa je sledila tridejanska drama "Jakob Ruda". Naslovno vlogo je imel Frank S. Tauchar. Bil je v nji na mestu, igral dobro in tako je bil Jakob Ruda kakor si ga je avtor drame zamislil na odru. Rudova hči Ana

SPOMIN, KI NE BO V DELAVSKEM GIBANJU V ZEDINJENIH DRŽAVAH NIKOLI ZAMRL

V borbi za socialno pravičnost so padle že neštete žrtve. Dne 11. novembra mine pol stoletja, odkar je izdihnila petorica takozvanih anarhistov na morišču v Chicagu — na podlagi strašne justične travestije, ki je vžgala vladajočemu razredu znak nepozabne sramote na čelo.

Dne 11. novembra 1887 so bili Avgust Spiess, Albert Parsons, Louis Lingg, George Engel in Adolph Fischer obeseni za zločin, katerega niso nikoli izvršili. Umrli so, da je bilo zadoščeno brutalni maščevalnosti drhali, kateri je besno sovražstvo do delavstva ubilo vse boljše občutke v srcu.

Petdeset let je minulo. V našem času, ko se pode dogodki s hitrostjo viharja in morejo možgani komaj sprejemati vse vtiske te to dolga doba.

Ali enajsti november ne more biti pozabljen. Prečno je bilo tisto dejanje in preveč podel je bil atentat na vse stremljenje zavednega delavstva. Pozabljeni pa tudi zaradi tega ne more biti, ker se v vsej tej dobi ni poleglo sovražstvo in ker ni krvoločnost velikih delavskih sovražnikov danes nič manjša kakor takrat.

V izdaji z dne 13. novembra 1917, torej ob višku vojne historije, je tedanji urednik "Proletarca", Etbin Kristan, komentiral obletnico v spomin petih v smrt obsojenih anarhistov sledeče:

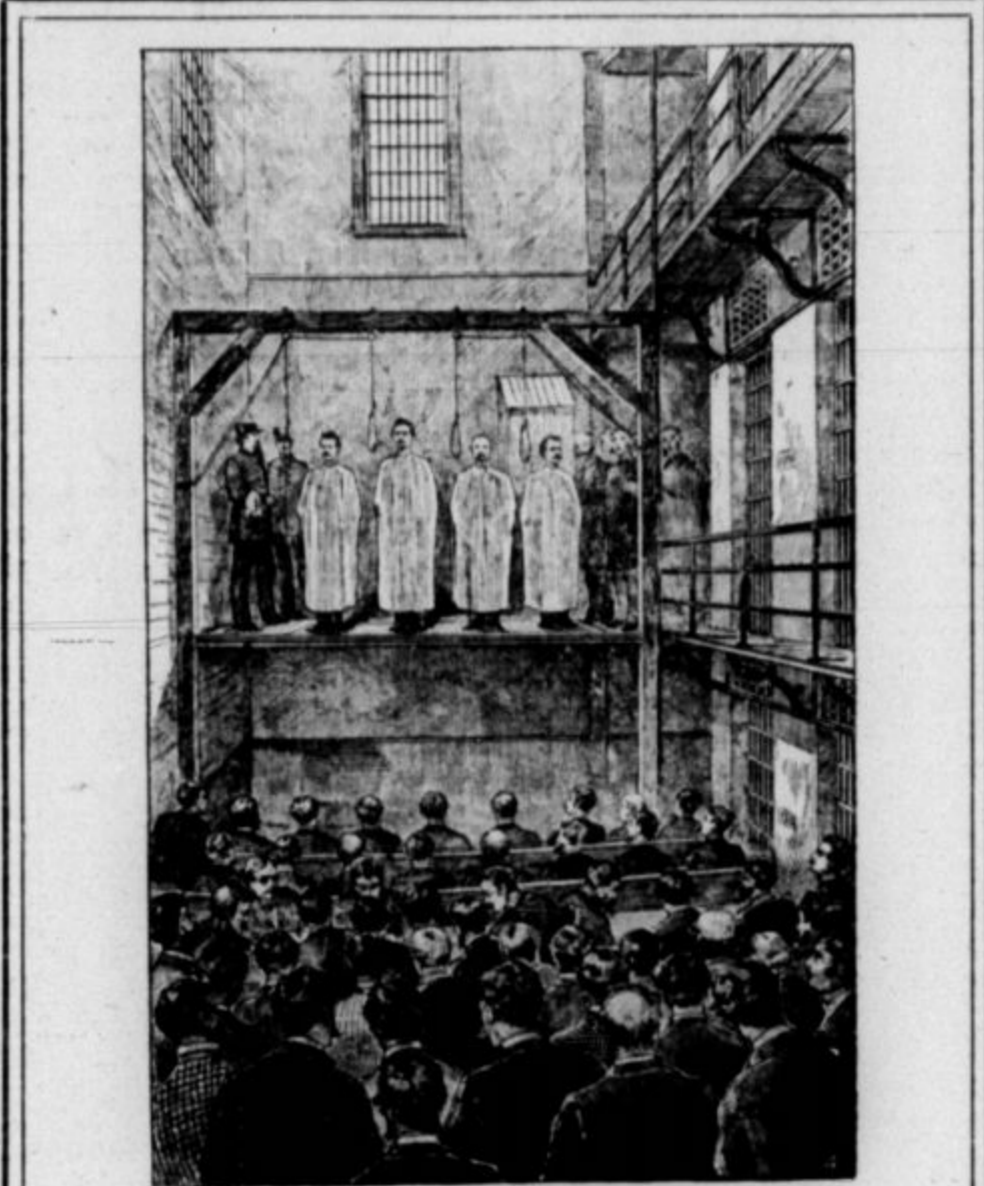
Kadar se spomni organiziran delavec na dan 11. novembra 1887., mu morajo nehoti po spominu kalejdoskopično preleteti krvavi dogodki iz McKees Rocks, Westmorelanda, Virgena, Michigan, Colorado itd., krvavi dogodki, pričajoči, da je kapitalizem tudi danes pripravljen zatreti svobodno stremljenje delavstva z najbrutalnejšo silo in da mu ni proletarcevo življe-

nje vredno več od zajčevga, če je njegov dobičkarški pohotnosti na poti.

Ce se spominjajo zavedni delavci s čustvji ogorčenosti in z najostrejšo obsodbo onega justičnega umora, nima to nič opraviti z anarhizmom. Niti naukov onih žrtve ne more današnji prosvitljeni proletariati brezpogojno sprejeti. Zrtve 11. novembra so bile nedolžne. Njihovi nameni so bili najplemenitejši. Njihovi cilji so bili dobri. O njihovi bojni metodi in o posameznih njihovih na-

šli njihov račun vjemali, bi bil moral ravno justični umor učinkovati kakor tista iskra, ki prileti v smodnišnico. Toda po končani zalo igri ni bilo instinktivnega upora, ni bilo spontane revolucije, ni bilo niti gromovitega klica po maščevanju. Pač pa je bila onemoglost, poltačenost in groza. Reakcija je triumfirala.

Zmote so nauki; in delavstvo se čimdalje točneje uči, da se kapitalistična zgradba ne poruši z enim udarcem, ne v enem dnevu, ampak da je treba si-

Na sliki so štirje v smrt obsojeni anarhisti, predno so jih obesili. Peti, ki bi bil moral biti obesen z njimi, Louis Lingg, je nekaj ur prej izvršil samomor.

zoriš se to ne more reči. Ako hoče delavstvo doseči trajno zmago, mora hoditi po drugih potih in se drugače zanašati na svojo moč, nego so ga takrat učili.

Kljub temu so tedanje žrtve čiste v našem spominu in po vsej pravici jih imenuje delavstvo mučenike. Zločina, ki jim je bil očitán, niso storili. Zagrešili niso sploh ničesar, s čimer bi se mogla opravičiti smrtna kazen ali pa kazen sploh. Mi pa, prebrajočji zgodovino tedanjih dni, razumemo, da niso bili oni dnevi še naši dnevi, da ima tudi spoznanje svoj zakon razvoja, in da so bile kapitalistične provokacije tako silne in grde, tako namenjene razburjenju duhov, da ne bi bilo čudno, če bi bili provocirani ljudje res izgubili hladno razsodnost in poplačali napad z enakim orožjem.

Česar niso tedanje žrtve dovolj jasno spoznale, je bilo dejstvo, da ne more biti socialna revolucija posledica momentanega, slučajnega upora, ampak da je bistvo razumevanje in do popolnosti izvedena organizacija delavstva neizogiben pogoj uspeha. Takozvani anarhisti iz leta 1887., ki večinoma niti niso bili anarhisti, vsaj oni, katere je propadla justica obsodila, ne, so mislili, da je mogoče zdramiti delavce z mogočno besedo, s tem, da se jim v vsej ostrosti pokažejo krivice, katere trpi, in da je tako zdrumljeno delavstvo takoj sposobno, z močnim udarcem si priboriti svobodo. Premalo so pogledali v organizacijo kapitalistične družbe, v njevo silo in v prepletanost njenih interesov. Preveč pa so se zanašali na revolucionarnost mase, ki je po njihovem mnenju vedno pripravljena na akcijo, če jo le gromovita beseda pokliče na plan.

To je bila tragična zmota v njihovih nazorih, in ob njihovi po krivem pretrpljeni smrti se je pokazala napaka. Če bi se

stematičnega, vztrajnega in vedno smotrenega dela. Viadajočim silam je treba vzeti postojanko za postojanko, zasledovati jih je treba na vseh bojiščih; pred vsem pa je treba da si ustvari delavstvo moč, o kateri je lahko prepričano, da bo nepremagljiva: Organizacijo, ki se lahko spoprime s kapitalizmom na industrijskem in na političnem polju, povsod, kjer vlada nasprotnik.

Smrt čikaških mučenikov je pospešila tudi to spoznanje. Pokazala je ameriškeemu proletariatu zmoto in ga posredno povedla na pot v socializem. In na tej poti pride tudi do končnega cilja, do ustanovitve socialistične družbe.

V tej družbi pa bo tudi žrtvam 11. novembra, junakom svojega prepričanja in gorečim prijateljem svobode obranjen časten spomin.

Konferenca zastopnikov slovenskih pevskih zborov

Rudolf Skala iz Waukegana sklicuje konferenco zastopnikov slovenskih pevskih zborov v Illinoisu in Wisconsinu, ki se bo vršila v nedeljo 14. novembra v Chicagu, v Slov. del. centru, 2301 So. Lawndale Ave. Prične se ob 10. dopoldne. Akcija je v teku že dlje časa. Vsaki po dva zastopnika so prijavili "Naprejev" in "Planinska roža" v Milwaukeeju, "Slovan", "Prešeren" in "Sava" v Chicagu, "Soča" v LaSallu in Pevski zbor S. N. D. v Waukeganu.

Idejo sestanka je pozdraviti, kajti s skupnostjo se lahko stori marsikaj, kar posamezne skupine separatno ne bi mogle.

Seja odborov JSZ
Chicago. — V petek 5. nov. ob 8. zvečer bo v SDC redna seja odborov JSZ. Vsi člani in članice so vabljeni, da se je udeležijo. Na dnevnem redu bodo važne zadeve.

Koncert "Save"

Chicago, Ill. — Ali že imate vstopnico na grdnodnji "Savin" koncert, ki bo v nedeljo 28. novembra v dvorani ČSPS na 18th St. V predprodaji so po 40c in pri vrodu bodo po 50c. Koncert se prične ob 3. popoldne. Na njemu bodo predvajane razne klasične skladbe, lepe domače popevke, in vprizorjena bo operetna burka "Slamnatí vdovec". Po končanem programu pa bo izborna godba igrala za "stare" in malde plesalce stare domače in nove plesne komade. Doležni bomo torej popoldne oblice duševnega užitka, zvečer pa prijetne zabave. Vstopnice dobite pri članih ter članicah zbroza "Save" in kluba št. 1, ali pa v uradu "Proletarca".

Louis Zorko o razmerah in agitaciji

Sodrug Louis Zorko je po kratkem odpočitku spet na agitaciji v naselbinah zapadnih Pennsylvanije. Dne 24. oktobra je bil na Cuddyju na seji federacije društev SNPJ. Bil je prijateljsko sprejet. V kratkem nagovoru je slikal današnje razmere in naloge, ki jih ima delavstvo, ako si hoče položaj resnično izboljšati. "Proletarcu" v podporo se je ob tej priliki nabralo \$10.25.

Na zborovanju je bilo tudi precej bivših komunistov, ki so zdaj zelo tolerantni in so taktiko povsem spremenili. "Proletarca" več ne napadajo, ne socialistov. Za svoj list "Naprejev" pridno agitirajo.

S. Zorkotu je pri agitaciji znatno pomagal John Kvarčič. On ima v Bridgevillu veliko čistilnico za obleke. Zorko ga priporoča vsem z geslom "svoji k svojim". Sodeloval je z njim tudi Lovrene Kavčič, ki je v našem pokretu stara koronina.

V enem svojih prejšnjih pisem, ki smo ga objavili v izbrški pravi s. Zorko, da je agitatorju mogoče uspeti le ako ima sodelavce. Zapisal je, da je iskreno hvaležen vsem, ki mu pomagajo na kakršenkoli način. Na Imperialu mu je bil na uslugo tudi Fr. Petpar Drakl so bili omenjeni že v prejšnjem poročilu. V Wilcocku sta sodelovala Anton Vehovec in Martin Mirt, na Broughtonu pa Jerry Jansha, ki je prevzel tudi zastopništvo. Naselbina je velika in Jerry bo v nji lahko izvršil za list in za delavsko gibanje v splošnem veliko agitacijskega dela.

Zorko je obiskal tudi znano naselbino Library. Tu sta mu pomagala v agitaciji naša stara znanca Joseph Peternel in Math. Dermota. V naselbini Midway se je Zorko nastanil pri Naglovih. John Züst in John Sire sta mu takoj obljubila pomoč pri agitaciji.

Naloga, ki jo ima na tej turisti, Zorko, je jako težavna. Obiskal je v par mesecih stotine ljudi. Nezadovoljnosti je obilno, toda vera v Roosevelta še tli. Brezposelnost narašča in znaki nove krize se pojavljajo vsepovsod. Polje za agitacijo je ogromno, toda ljudje se pritožujejo radi bojev med unjami, vsled sporov v soc. stranki.

radí polemičnih dopisov v Proletarcu in vsied številnih drugih njim neljubih stvari. Zorko pravi, da če bo hotela JSZ uspevati, bo moral "Proletarec" bolj goreče agitirati zanj in treba bo shodov, ki bi bili baš v teh dneh vsakojakih homatij še posebno potrebni.

Iz svojih opazovanj sklepa Zorko, da če se bo sedanja kriza večala — in večja se spet dan za dnem — bo rasla na eni strani nezadovoljnost mase, in na drugi reakcija, ki že zdaj čezdalje bolj drzno dviga svojo glavo. Nezadovoljnost mase bo reakcija izpeljala na svoj mlin in če le mogoče jo bo izmlela v fašizem. Zavedni delavci imajo torej v tem položaju težko odgovornost. Ako bodo držali roke križem, bo postal fašistični val tako močan, da ga ne bo mogoče zajeziti. Zato je čas boriti se proti njemu sedaj, ne pa šele ko bo že prepozno.

Koncert in opereta soc. pev. zbora "Zarja"

Cleveland, O. — Na Zahvalni dan v četrtek 25. novembra bo za slovensko javnost spet nekaj senzacionalnega. Kaj? Soc. pevski zbor "Zarja" priredi svoj letni koncert. Ena izmed točk sporeda je opereta "Pri zlateg sodčku". Sodeloval bo pevski zbor "Sloga", ki bo zapel več pesmi. Spored je jako bogat. "Zarja" bo predvajala razne nove skladbe, in čuli bomo tudi soliste, kvartete in duete, kar našemu občinstvu najbolj ugaja.

V drugem delu bo predvajana opereta. Razveselila bo vse, ki jo bodo slišali, ker je polna humorja in ta je delavcem še posebno potreben, da vsaj večših pozabijo na težke skrbi. Vloge imajo dobre moči in zato smo prepričani, da bo spored fino izvaján in zadovoljil avdienco. Vstopnice v predprodaji so po 40c. Pri blagajni bodo 50c, samo za plesno zabavo pa 25c. In ne pozabite: koncert se vrši 25. novembra. Prične se ob 3:30 popoldne.

Odbor.

"Prešeren" vprizori igro "Rodoljub iz Amerike"

Pittsburgh, Pa. — Pevsko društvo "Prešeren" vprizori v nedeljo 28. novembra v Slovenskem domu igro "Rodoljub iz Amerike". Vsebuje mnogo petja in zanimivega humorja. Poleg predstave bo za udeležence obilo druge zabave. "Prešeren" deluje na prostvetnem polju že mnogo let. Nastopil je že na nešteti prireditvah raznih društev v zapadnih Pennsylvaniji. Občinstvo tu in v sosednih naselbinah je vabljeno, da pride omenjeno nedeljo v Slovenski dom na njegovo prireditev v obilnem številu.

Ali ste naročino na Proletarca že poravnali?

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI "ODPORNÍ JEDNOTI"

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

FENCEL'S
RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382

Priatna in okusna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

KONCERT "SAVE"
v nedeljo 28. novembra v dvorani ČSPS
CHICAGO, ILL.

BRATKO KREFT:

BALADA O LENČKI

Dan za dnem. Kakor tovrstni vlak. Počasni, premišljeno, leno je teklo življenje v trgu. Srezniki poglavar, župan-trgovec, zdravnik, žandarmerijski poročnik, sodnika, komisar in kolikor je še raznih častivrednih naslovov v vsakem trgu, jih je bilo tudi tukaj. Razdeljeni v družbe, ki so se vztrajno obrekovale med seboj, so prepili mnogo noči, da so se zjutraj prepzno in izpiti vračali v svoje urade. Brez žalosti. Smeje in s porogljivo besedo so se spominjali orožnika (kakor so kratko nazivali poročnika, ki se je preveč poudaril ali z županovo ali s katerega drugega ženc. Malo prepira, veliko besedi in obrekovanja. Sicer pa so vsi bili enaki. Moški nezvesti — ženske nezveste. Izmenjavali so se. Zdravnik, ki mu je pred leti žena skočila v Mu-ro, pa se je smejal vsemu. Vedno se je samo smejal...

Srezniki poglavar je bil kaj prijeten mož. Se celo kmetije so ga ljubili in če je prišel glas o ženini nezvestobi do njih, so ga pomilovali. Redko se je sicer zmejal, njegov obraz je bil vedno oster in resen kakor geometričen lik. Zdelo se je, da je že preko vsega. Tudi preko žene, ki mu je rodila trejelepih otrok sedaj pa je s smehljajem vabila vsakogar, ki ji je ugajal.

Delo ni bilo baš preveč. Vendar je bila po statutih določena za urad še ena delovna moč: stenografka-tipkarka ali zakoten pisar. Poglavar je bil praktičen in je pisal na vlado. Razpisali so in trg je čakal... Tudi pisar Hrašovec je čakal, ker je ležalo na njegovi mizi precej neresnih stvari.

Vlak je vozil svojo neenakomerno vožnjo. Nekaj časa malo navkreber, nato zopet navzdol... in tako dalje. Ljubil je sunke in ljudje se niso smeli radi tega prihoževati.

Gospod poročnik se je vračal z inšpekcije. Skornji so mu bili blatni, hlače oskropljene in njegov obraz je kazal izmučenost. Nemirno je stal pri oknu in zrl na polja, brozjavne drogeve in ljudi, ki so švigali v teku vlaka mimo njegovih oči. Gledal je, mislil drugam. V kotu je sedelo mlado dekle. Lepo, mlado dekle. In gospod poročnik jo je opazil takoj, ko je vstopil.

"Lepo dekle..." Obklebena je bila po najnovejši modi in izpod klobučka so se videli poreznani lasje. Ustnice, oči, sveže zbrstele grudi. Izpod kratkega krila so se kazale lepe noge... Vse, vse je bilo tako, da je moral ugajati vsakomur, ki je imel oči za to. In gospod žandarmerijski poročnik jih je imel vedno, pa naj si se je vračal še s tako težke in blatne inšpekcije... "Gospodična se gotovo peje kam na obisk...?" Korajža velja. Zakaj bi ne govoril. Vlak vozi počasno, sunkoma, dekle dolgočasno zre po vagonu, gospod poročnik se vrača z inšpekcije in si želi neuradnih misli in trenutkov.

Oči so se povsile. Za trenutek. "Ne, gospod poročnik, službo nastopim na poglavarstvu..." In poročnik, ki je tri dni hodil po potih uradnosti in se pričkal z žandarji, je od radosti vzkričil z rokami. "V službo... naša nova moč... kolosalno... Poročnik Kurnaver..."

Koketno je ona dvignila ročico — tega se je bila naučila v plesni šoli — in gospod poročnik je prav prijetno zaužil prijem lepe, mlade roke in pogled čistih oči. Besed ni poslušal, samo to si je zapomnil, da je Lenčka... in da ima komaj sedemnajst let. Oče je upokojen železničar. Pozno se je poročil — zato tako mlada hčerka. Pa bo že. Boji se malo. Pu-sti se ji zide ti kraji.

"O ne, gospodična, ko spoznate ljudi, ko spoznate nas, boste videli, da ni niti dolgočasja niti žalosti tukaj. Dobro vino, lepa dekleta (mislil je na županjo, ki je bila zadnja nje-

govih —), tudi godbo in plesne imamo..." Vse ji je raportal. Natančno, na dolgo in na široko. Bolje kakor svojemu kapetanu, kadar ga je prišel inšpicirati.

Pomagal ji je nesti kovčeg. In napravil je vtis na mlado, lepo Lenčko. Zvečer, ko so se našli vsi veselo razburjeni v krčmi, je paradiral. Nič ni bilo več oskropljenih hlač na njem, nič blatnih škornjev. Obrat, počesan, kakor iz skatljice... Zakaj Lenčka je bila prišla in gospe so jo že kritizirale. Najbolj županja, ki je bila zadnja poročnikova...

Le pisar Hrašovec, ki so ga pač trpeli med seboj, kakor se trpi pes v hiši, je bil žalosten tisti večer. Plešast je bil, izpit kakor vsi, nesrečen bolj kakor vsi. Njegov oče je bil tudi pisar. Poslal ga je v šole, pa ni vzdržal. Pero je ostalo tudi v sinu in akti na poglavarstvu so čakali sorodne roke. Ril je in živel, kolikor je pri svoji plači mogel. Drugače pa je pil na tuj račun. Gospodje so imeli denar in plačevali. Nocoj so bili razposajeni in so zbadali svoje žene z Lenčko... Tudi on jo je videl. Saj bo njegova koleginja. Popoldne se bila pr. poglavarju in si ogledala uradno "To je pa naš pisar Hrašovec..." Tako brutalno ji je bil predstavljen in ona mu je dala roko.

"Lepa je... mlada... nedolžna... njene oči... Lenčka je..." In poglavar in poročnik in župan in tako dalje...

Tisti večer, ko se je kakor vedno vrnil pijan v svojo sobo, se je zrušil Hrašovec obkleben na posteljo in se je razjokal. Ob svojem zapitem življenju, ob svoji prerani pleši in ob lepi koleginji Lenčki se je razjokal. Jokal je dolgo.

(Konec prihodnjic.)

Predavanja in razprave

Cleveland, O. — Znaj, ko so dolgi večeri in je konec toplih dni, ki vlečejo človeka ven, je klub št. 27 JSZ sklenil aranžirati diskuzije in predavanja. Imeli jih bomo po vsaki seji. Prihodnja bo v petek 5. novembra. Po končanem dnevnem redu bo predaval Etbin Kristan. Udeležite se seje vsi. Vabimo tudi sodelavce.

Tajnik.

Mary in Jakob Muha obhajata 25-letnico zakona

Chicago, Ill. — Mary in Jakob Muha sta prošlo soboto obhajala v krogu "Savanov", sorodnikov in drugih številnih prijateljev srebrno poroko. Prizvnaprav je bila to "surprise party". Jakob in Mary Muha se udeležujeta največ na polju slovenske glasbe in oba sta pri "Savi" že mnogo let. On je njen zborovodja, Mary pa pianistka in pomaga zboru kjerkoli potrebno.

Za "stoloravnatelja" je bil imenovan podpisani in bil vsled tega skoroda bolj "surprised" kakor Jakob Muha. Govorili so mnogi "Savani", sorodniki in drugi prijatelji Muhovih, toda nihče ne v imenu kluba št. 1, kar je pač krivda predsednika omizja, ker se ni spomnil na to.

Mary in Jakob Muha želimo vsi še mnogo let srečnega življenja, kakor sta ga imela doslej, in veliko uspeha pri njunem delu v glasbeni umetnosti. — F. Z.

Zrtev tuberkuloze

Iz nedavno objavljene statistike zdravniške lige proti jetiki je razvidno, da je umrlo lani za to boleznijo v Zed. državah 1500 ljudi več kakor leto prej. Leta 1936 je umrlo vsled tuberkuloze 70.907 ljudi, leta 1935 pa 69.741. Naraščanje umrljivosti na tej kuzi je posledica depresije, pravi isto poročilo.

Če hoče kdo sam biti hlapec, mu ni zameriti, druge tlačiti v hlapčevstvo je pa podlost, katere ni nikomur treba prenašati.

KDO SO PRAVI FASISTI V ANGLIJI

Sir Oswald Mosley je bil svoječasno poslanec angleške delavske stranke v parlamentu. Oglasil se je za mlintanega socialista. Ker ni mogel nikamor, se je prečeval v fašista in postal "firer" fašističnega gibanja v Angliji. Pred par tedni so se na nekem fašističnem shodu fašisti in "rdečkarji" stekli, in po zraku je švigalo kamenje. Eden je priletel Mosleyju v glavo in ga udaril težko, da so ozavstnega odpeljali v bolnišnico. Policija ima v takih spopadih veliko opravila, a zlasti temu Mosleyjevo gibanje ni nevarno demokraciji v Angliji. Nevarna pa ji je torijska vlada, ki je tudi glavna

pakroviteljica nadaljevanja klanja v Španiji. Ona neče lojalistične zmage, ker se ji zde lojalisti "poreadikalni", zato ji je general Franco ljubi, ker bo chrand in pretektral kapitalistični sistem, ako zmaga. Torej so torej pravi fašisti, čeprav govore o demokraciji, dočim so Mosleyjevci le razboriteži. Delavska stranka se bo morala oprijeti v boju proti torijem jasje taktike, ako neče, da zavzori torijska vlada vse demokracije v Evropi. — Na liki je prizor s spopada med fašisti in "le-vicariji" v Londonu.

Č. V. v "Vzajemni Svobodi": O DELAVSKEM OTROKU

(Nadaljevanje in konec.)

Prvi dan otrokovega življenja že začne borba in valovanje čustev ugodja in neugodja, kadar je sit, lačen, mu je toplo ali ga zebe, kar vse je izraz samohranitvenega in samoprehranitvenega nagona. Da se otrok normalno razvija, mora-jo biti v prvi vrsti zadovoljene njegove telesne potrebe, t. j. mora biti sit in zadostno obkleben. Pomanjkanje vpliva ne samo na telesni razvoj, temveč tudi na duševni, ker postane otrok bolj občutljiv in razdražljiv. Vse čustvovanje je bolj hitro in neenakomerno. Pod vplivom čustev se tudi hotenje, volja izpremeni, ker gonilna sila hotenja so čustva. Vse človeško delo se vrši samo zato, da se človek reši neugodnosti, oziroma doseže večje ugodnosti ali večje udobje, torej je delo vedno pomikanje od slabega, neugodnega k dobremu, ugodnemu. Nikdar ni konca, nikjer ni meje človeškim željam. "Kdor ima denar, bi ga rad imel še več; učenjak bi rad dosegel še globlje spoznanje, umetnik ustvaril še večjo umetnino, pobožnjak dosegel še večjo svetost.

Tudi delavski otrok si želi priti iz ozkega težkega življenja, v lepše, boljše vsaj za en trenutek. Zeli si lepe igrače, lepe obleke, udobnega ležišča, stanovanja, zadostne hrane, samih reči, ki so pravzaprav nuje za življenje.

Vsem tem željam pa se mora odreči, ker ni sredstev. Vidi sicer, da imajo drugi otroci dovolj igrač, lepših oblek, dobro hrano, le njemu je to nemogoče doseči. S časom se v sru ja vi tiho nezaupanje do staršev, ki mu ne daje vsega, kar imajo drugi otroci. Kako zabolí materino srce otrokovo vprašanje: "Zakaj nimamo tudi mi takih igrač?" Za začetek se potolaži otrok z odgovorom, da ni denarja; pozneje, v dobi desetih let, že razmišlja in krivcah v družbi, bogastvu in siromaštvu, delu in izkoriščanju delavca. Upornost in sovraštvo do družbe, do sočloveka je zaključek takih razmišljanj.

Mladina si medsebojno zaupa in je združena v odporu proti vsem socialnim ustanovam, proti šoli, oblasti in tudi proti osebam, ki sojo in oblast predstavljajo. Učitelji tožijo, da so delavski otroci trmasti, uporni, neodkritosrčni; toda priznavajo mladini, da je solidarna in ne izdaja krivcey; zato se težko islede prestopniki. To je dragoceno priznanje mladini, da je že v njej razvit čut skupnosti. Iz tega priznanja bo moralo slediti tudi na-

daljnje, da je sedanja šola tuja delavski mladini in mora čela poiskati pot do sre otrok, da bodo šolo začutili kot svojo, ki jim nudi vse, česar jim ne more dati dom.

Ako smo ugotovili, da je pri delavskem otroku razvito socialno čustvovanje, moramo priznati, da so tudi druga čustva, kakor za lepoto, dobroto dana v osnovi pravtako delavskemu otroku, le prilike nima, da bi se izostrila in poglobila.

Delavski otrok po svojih umskih sposobnostih ne zaostaja za nobenim drugim otrokom, le možnost razvitka mu je treba nuditi, da se bo lahko izobrazil, dvignil k višjemu duševnemu življenju.

V pomanjkanju, odrekanju, se je tudi volja okrepila, da je navadno vztrajen, delaven in zanesljiv ter zato sposoben, da se uveljavi na vseh poljih. Kjer je bila beda prevelika, zapostavljanje predolgo, tam se je v otroku vzbudil čut manjvrednosti, ki otroka ovira, da se ne more dvigniti. Takemu je treba vliti zaupanje in dvigniti z ljubeznijo. Podpore in miloščine jemljejo otroku samozavest in ga ponižujejo.

Otrok se mora povsod zavediti, da ima pravico do polnega življenja, do izobrazbe, do kulture; pravico postati človek. Zato mu je treba povedati, kdo mu krati to pravico, ki jo more uveljaviti v polnem obsegu le socializem.

Melodijo ukradli

"Vzajemna Svoboda" poroča, da so rusko pesem "Bratje le k solncu, svobodni...", ki jo tudi naši delavci radi pojo, hiterjevci napravili za svojo himno, seveda z lastnim besedilom. V nemških radijskih postajah jo često oddajajo.

Poslušalci radija

Radijskih aparatov ima na vsem svetu približno 50 milijonov naročnikov. Od teh je na prvem mestu Amerika s 183 aparati na tisoč prebivalcev, na drugem mestu pa Danska s 176 aparati na tisoč prebivalcev.

Rusija, slabo igra

Glavna poročila iz Rusije prošle mesece so o eksekucijah. To ji ni dalo ugleda v javnosti ne doma, ne drugje.

Knjige!

Kadar naročate knjige, poslužite se Proletarceve knjigarne.

INDIVIDUALIZEM

Kapitalistični politikarji pripovedujejo kaj radi delavcem, da bo socializem uničil slednjega individualnost.

Nevemo če vsi delavci razumejo pomen te besede. Websterjev slovar pravi, da se individualnost osameznika izrazi v značaja, ki je čisto poseben, samostojen od drugih ljudi.

Resnica je, da ima delavec pod kapitalističnim gospodarstvom čisto poseben značaj, ki ga čisto loči od ostalih ljudi. Vzemimo na primer: Delavec mora gledati za delom; kapitalistu tega ni potreba.

Delavec se vozi v box kari in često pod njo; kapitalist nikoli; on se vozi v Pullmanu.

Delavec živi v najetih zadulih luknjah ali kasarnam podobnim zgradbam, kapitalist živi v privatni palači.

Delavec nosi oguljene in zadelane hlače, kapitalist frak in židan cilindar.

Delavec se hrani z lonca, kapitalist nikoli.

Nobenega dvoma ni torej, da ima delavec mnogo značaja, ki ga ostro označujejo in ločijo od kapitalistov. Prav nič ni težko ločiti delavca od kapitalista.

Kapitalističnim politikarjem je strašno hudo pri sru, ko pomislijo, kaj bi bilo, če bi se bilo vsem ljudem mogoče voziti v Pullmanu in nositi dobro obleko, uživati dobro hrano in živeti v zdravih, zračnih in svetlih stanovanjih; če bi se mogli vsi izobraževati — in o, če bi morali iti tudi kapitalisti delati! Vse to bi bila prevelika enakost ljudi!

Po njih mnenju moramo imeti čezhlačnice, zato da se spravi v večjo veljavo frak! Imeti moramo zaduhle kasarne in pajzle, da je palačam za ozadje. Imeti moramo ljudi, ki umirajo lakote, da imajo kapitalisti čimvečji apetit. Pustiti moramo otroke v tovarno, da služijo kapitalistom, da se morejo njih otroci zabavati nemoteno.

Vse to je treba obdržati v vsi svečanosti, drugače bi se ne poznala razlika, bi ne bilo individualizma. Ali v zvezi temu — socializem bo razdril te razlike, če je to kapitalističnim politikarjem všeč ali ne!

Revolucijo v pravem pomenu besede, kakršno si moderen demokrat želi, pomeni priprava ljudstva, da prevzame upravne vaje. Konstitucija (ustava) in parlamentarizem sta le začetek tega nedovršena preobrata... Za vsakega mislečega človeka je pravica do revolucije nesporna.

Ne kupujte ničesar, kar je bilo izdelanega na Japonskem!

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnistvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarac.

Ako je ime kakega zastopnika v sledečem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

- CALIFORNIA. Fontana: Anton Blazich. Oakland: Anton Tomšič. Los Angeles: Frank Novak. San Francisco: A. Leksan. COLORADO. Crested Butte: Ant. Slohodnik. Pueblo: Fr. Boltozar. Walsenburg in okolica: Frank L. Tomšič. ILLINOIS. Chicago: Frank Zaitz, Charles Pogorelec, Anton Andres, Justin Zajec in Frank Bizjak. La Salle: Frank Martinjak, Frank Karun in John Strell. Ogleby: Anton Udovich. Springfield: Joseph Ovca in John Gorsick. Virden: Fr. Bersich. Waukegan in North Chicago: Frances Zakovšek. INDIANA. Clinton: Ignac Spendal. Indianapolis: Anton Ivančič. KANSAS. Arma: Anton Solar. West Mineral: John Marolt. MICHIGAN. Detroit: John Zornik in Joseph Koršič. MINNESOTA. Sault: Max Martz. St. Cloud: Frank Kirm. Duluth: John Kobi. St. John: Fran. MONTANA. Butte: Frank Jenker. West Helena: Joseph Mihelich. Missoula: Peter Y. Bar in John Jane. Red Lodge: K. Erzenožnik. NEW JERSEY. Elizabeth: Andrew Sprogar. NEW YORK. Gowanda: John Matekovich. Little Falls: Fr. Petrus. NEW MEXICO. Sugarite: Anton Orožen. OHIO. Akron in Kenmore: Leo Bregar. Bridgeport: Joseph Snoy. Barboston: Jonh Jankovich in Mike Kopach. Cleveland: John Krebelj, Anton Jankovich in John Bozich. Girard: John Kosin in John Bogatay. Glencoe: Albina Kravanja. Lisbon: J. Bergant. Powhatan Point: John Kralj. Piney Fork: Nace Zlemberger. Newburgh: Jos. Lever. Niles: John Plahtar. Warren: Joe Jez. OREGON. Oregon City: Frank Strvasnik. PENNSYLVANIA. Aliquippa: Geo. Smrekar, Bartol Yertant. Central City: Vincent Maljevac. Crafton: Jacob Tomec. Canonsburg-Strabane: Marko Tekavac, John Terčelj in Jacob Pavčič. Cuddy: John Jenko. Export: Jos. Britz. Forest City: Frank Rataic in Anthony Drasler, Jr. Point Marion: Tony Zupančič.

- HERMINE: Anton Zornik. Imperial: Frank Auguštin. Johnston in okolica: Andrew Vidrich, John Rak Jr., Ilija Bubalo. Latrobe: John in Mary Fradel. Lawrence: Louis Britz. Library: Nick Triller. Lloydell: Frank Sustarsich. Luzerne: John Matičič. Meadowlands: Martin Baitz. Park Hill: Conemaugh: Frank Podboy. Sharon: Joseph Cvelbar. Tire Hill: Jacob, Strell. West Newton: Jos. Zorko. Yukon: Rudolf Fradel. UTAH. Helper in okolica: Joseph Skerl. WASHINGTON. Enumelaw: Cyril Ermenc. Renton: Frank Repenšek. Seattle: Lucas Beljak. WEST VIRGINIA. Elm Grove: John Kravec. Star City: Lawrence Selak. Thomas: Lanhart Werdinek. WISCONSIN. Milwaukee: Jakob Rozic, Leonard Alpher. Waukegan: Fr. Stih. West Allis: Vincenc Pugej. Willard: Mike Krultz. WYOMING. Diamondville in okolica: Anton Trtnik. Kemmerer in Frontier: John H. Krzinskik. Rock Springs: John Jereh.

PRELEDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

- NOVEMBER. SPRINGFIELD, ILL. — Priredba kluba št. 47 JSZ v Slovenskem domu v soboto 13. novembra. DETROIT, MICH. — Veselica kluba št. 114 JSZ v soboto 13. novembra v Slovenskem nar. domu. WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 21. novembra v Slovenskem narodnem domu. WAUKEGAN, ILL. — Program v prid Konferenci in kluba št. 45 JSZ v nedeljo 21. nov. v SND. CHICAGO, ILL. — V nedeljo 28. novembra spevoigra soc. pavskega zbora "Sava" v dvorani CSPS. DECEMBER. COLLINWOOD, O. — Plesna veselica kluba št. 49 JSZ na Božični večer 25. decembra v Slov. del. domu na Waterloo cesti. MCGON RIVERTON, PA. — Dne 31. decembra Silvestrova zabava kluba št. 175 JSZ. CHICAGO, ILL. — Dne 31. decembra Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v dvorani SNP. 1938. CHICAGO, v nedeljo 13. februarja dramska predstava. STRABANE, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice zadnjo nedeljo v marcu. CHICAGO, v nedeljo 10. aprila koncert "Save". CHICAGO, v nedeljo 1. maja prvomajsko slavo.

(Tajnike klubov in kulturne odseke klubov ter tajnike konference prosimo, da nam sporoče vse svoje prireditve za uravitve v to kolono in da nam pošljejo popravke, ako se podatki o priredbah napačno zabeleženi.)

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 2:00-4:00; 7:00-8:30 Daily Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON POGREBNI ZAVOD Tel. 1475 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO. FRANK GRILL, predsednik 1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL. PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO Naši vozniki pobirajo perilo no vsem mestu, Ciceru in Berwynu in dovažajo čistega na dom TOČNA POSTREZBA DELO JAMCENO Telefon: CANAL 712-7173

The Nine-Power Treaty Conference

The nine-power treaty is a treaty guaranteeing the territorial integrity of China and the open door. The signatories do not agree to enforce the treaty with arms if it is broken, but they agree to confer together about the matter.

The signers of the treaty are England, France, Holland, Belgium, Portugal, Italy, Japan, China and the United States.

Encouraged by President Roosevelt's Chicago speech, a conference of these nine powers was called to meet at Brussels, on October 30. The American delegates, appointed by the President, are Norman H. Davis, Dr. S. K. Hornbeck, Pierrepont Moffat, Charles E. Bohlen and Robert T. Pell. They may all be estimable gentlemen—we never before heard of any of them except Davis—but we are entirely unwilling to leave the question of what to do in the Far East to them and the president.

Of the nine powers, Italy and Portugal are Fascist, Japan is a despotism, China is the victim, England is looking out for her imperial interests, France follows England, Holland and Belgium scarcely count, and Uncle Sam—well, you know who he is—the question is, is he the prospective sucker? Is he going to play the role of a gentleman who did not get stung aplenty in the World war and is going back for more punishment?

How many times does a treaty have to be broken before it ceased to be a treaty? The nine-power pact is already in shreds. It was broken by eight of the signing powers—all but Uncle Sam—in 1931 when Japan invaded Manchuria, and it has been broken by Japan continuously ever since then. In view of the fact that he is the only one of the nine who tried to live up to the treaty, Uncle Sam would be justified in considering it a nullity and keeping out of entanglements. Maybe something good will come out of the conference, but it is evident that our naive uncle is playing with dynamite.

The nine-power conference having been called on account of the Roosevelt Chicago speech, it is naturally the province of this country's delegates to present some positive plan of action.

All is a secrecy, it is not disclosed whether they will do so or not, much less what the plan is. It is said that our admirals have advised the president and the secretary of state that the best plan would be a complete embargo on all shipments to Japan, the same to be enforced by a naval blockade. That, of course, would be war, whether so declared or not. Uncle Sam would be expected to bear the brunt of the blockade, inasmuch as England and France are busy in the Mediterranean. These nations could defeat Japan—if that is all. But what would happen in the west? It is not credible that Italy and Portugal would consent to the blockade. They and Nazi Germany might come to the aid of Japan by stirring up more trouble in Europe. Thus the new world war might begin.

Some milder plan may be proposed. Whatever the nine-power conference proposes, it ought to be brought before the League of Nations, and get the support of all the anti-Fascist countries in the world, instead of a part of the nine powers handling the matter alone.

In the meantime, the voluntary boycott of Japanese goods is the best bet.—Milwaukee Leader.

THE RISING COST OF LIVING

It's a queer world where food may be as plentiful as ever, but we are unable to get as much of it as a year or two ago. The food is the same. The only thing that has changed is price. We do not eat the price, but we do eat the food—when we can get it. And we eat the food when we have the price—and many of us do not have the price.

Millions of workers are now puzzled over the economics of capitalism because of the rapid rise in the cost of foodstuffs, especially of meat. There has been one buyers' strike in New York, a pork chop strike in the Midwest, and threatened buyers' strikes in other cities. Everywhere housewives are cutting out the more costly meats and substitutes are displacing all meat in families of low incomes. The price of all foods has increased 28.7 per cent in the past five years.

It is probably that the supply of meat has declined because the drought last year reduced the quantity of feed for livestock. Fewer hogs and cattle came to market and the price of meat increased.

On the other hand, it is estimated that wages are \$207 more than in 1932, and the sum available for food today is \$85 more than five years ago. Thus we again come to the word "price." Price of meat and of labor-power is up compared with five years ago, and millions of workers are turning to cheap meats, soups, bones and even substitutes.

It is this gamble of prices which, in turn, is based upon production of things for sale and profit that plays havoc with the well-being of the masses in this and other countries. And it will ever be thus so long as production and distribution are carried on for the enrichment of private firms and corporations.

"THE LIFE OF EMILE ZOLA"

Louise B. Jursey

One of the finest movies I've seen in years is the picture, "The Life of Emile Zola." Paul Muni is without a doubt one of the finest character actors that Hollywood has, or probably ever will have.

The sentencing of Captain Dreyfus who was illegally condemned and imprisoned to Devil's Island, brought to my mind instantly the case of Tom Mooney of our own country who is also innocently accused of a crime he had never committed and who has been serving a prison sentence for over 20 years, and all for what?

The story of Captain Dreyfus and the story of Tom Mooney are in a large respect identical. Zola was undoubtedly one of the main factors in the fight for the freedom of Captain Dreyfus. But, what I am wondering is, who will be our American Zola, who will bring about the cause to set Tom Mooney free from the crime for which he has been falsely accused.

That Zola was a great writer and a clear thinker we can never doubt. One of his famous quotations which ought to set the whole world on the track of righteous thinking, I repeat here: "The world must be conquered not by force of arms, but by ideas." And, if the world were sane enough to follow Zola's simple but nevertheless wise philosophy this world would know of peace only.

But, in order to conquer the world with ideas we must first educate the peoples of the world along a sound and unified policy of clear thinking. If you ask the question—But, can this be done?—the answer is "Yes!"

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

Up in Jackson Manion, Ontario, Canada, a number of comrades have started a library of their own and last week ordered a large and good selection of books from our bookshop. In days gone by this was quite common in Slovene communities, but now there seems to be less and less of it.

Campaigning for Proletarec out in Library, Coverdale, Willock, Bridgeville, Pa. and the surrounding neighborhood, Louis Zorko has secured quite a few new subscribers for Proletarec. Comrades out through that section are co-operating with him nicely.

Falcons feel proud of themselves after their performance on the program of Branch No. 1, on October 24th. They had the honor of being the very first on the program and did very well too. The Falcon chorus is mighty strong. They did their numbers in good style. The introduction by Elsie Krek was well prepared and delivered. (Who made up the speech for you, Elsie). Robert Skavich did the announcing in the manner of an old trapper. Mitzi Owen furnished the piano accompaniment. Bobby Krek singing "Old King Cole" made his usual hit with the audience. Elaine Turpin did well with her recitation entitled the "Ballad of Tom Mooney."

Last Saturday you could see spooks galore around the SLC. It was the Falcons Halloween Party. They made a real time of it with games, refreshments and a lot of fun.

The first public meeting since the reorganization of the Cook County local on the new centralized plan

will be held this Thursday, November 4, at the Capitol Building, 159 N. State St., Chicago. (More about the meeting elsewhere on this page.)

The weekly schedule for November under the new plan of organization is as follows:

On each Thursday, all meetings at 549 Randolph Street except the public meeting November 4.

November 11—County Local Meeting, including Federation Branch members and delegates.

November 18—Red card meeting for Central Branch—Socialist education.

November 26—Thanksgiving—No meeting but a social affair for entire county to be announced later in the week.

Trade Unionists—All Party members in trade unions to meet at 549 Randolph St., Saturday, November 6, at 2 P. M.

Workers Alliance—The County Socialist League of all Party members in the I.W.A. will be held Sunday afternoon, November 14, 3 P. M., 549 Randolph St. Put this date down and come. Most important business at hand.

County Executive Committee—Meets at 5:30 P. M., Thursday, November 4, at 549 Randolph St.

Fraternal Organizations—Work in this field will be organized as rapidly as possible. A county meeting will soon be called of all Party members in fraternal organizations.

WHERE TO GO

Saturday, October 30, Branch No. 11, in Bridgeport, Ohio is sponsoring a picnic for the benefit of Proletarec.

thran 78,000 people—held back the crack insurgent army until winter settled over a bloody Spain.

In the meantime, Indelacio Prieto in Valencia has solidified the Government lines from the French border down to Madrid to that it would take the entire Italian army to advance into Republican territory.

Most important of all is the 10 per cent capital levy Mussolini has had to impose upon a grumbling Italy to offset the terrific cost of financing the northern drives. The Italian deficit, boosted sky high by the Abyssinian invasion and the intervention in Spain, is now 7,000,000,000 lire.

Who said anything about a rebel victory?—New Leader.

The Spanish Struggle

When the insurgent propaganda bureau jubilantly flashed to the world that the last Republican stronghold in Northern Spain had been captured, fascist sympathizers cheered the rebel "victory" as the beginning of the end for the democratic forces in that war-torn country. The effect of the "victory" has been grossly exaggerated.

It took a most modern, motorized army of over 100,000 trained and thoroughly equipped troops, under the guidance of an international fascist high command, scores of powerful German and Italian bombing and pursuit planes, hundreds of tanks, cannon and anti-aircraft guns, fifty-five days to take Gijon away from some forty or fifty thousand Asturian miners, who were armed merely with their favorite weapons—the dynamite stick—and a love for liberty.

Insurgent General Franco lost millions of dollars in munitions, food, ships, planes and other war material, including the cream of his fascist corps. Many thousands of Italian youth, fighting in the ragged Asturian peaks to take a city they knew nothing about, will never see their home country. No count has been taken of the terrible toll the northern campaign has taken of the native Spanish soldiers who died for General Franco.

The rebel drive against Bilbao was stopped for ninety days; Santander protected its starving, over-swollen population for another three months, and then Gijon—with 250,000 refugees packed into a city which in normal times never housed more

HITLER ALL SET TO PROVOKE CZECHOSLOVAKIAN CIVIL WAR

Nazi Agents in Small Democratic Country Agitating for an Uprising On the Same Order as That Started by Franco in Spain: Try to Stir German Section of Population to Demand Autonomy

It looks as if Hitler is setting the stage for war in Czechoslovakia.

Reports from Prague and Berlin correspondents, studied against a background of long Nazi interference and espionage in the little democratic state of Czechoslovakia, leave no doubt of a carefully-plotted program to stir up trouble along the lines of the formula used in Spain.

Czechoslovakia's Franco is Konrad Heinlein, leader of the Nazi Sudeten Deutsche Party, a Nazi subsidized organization with a following among those of German descent.

Heinlein and Hitler are carefully setting the stage for an uprising. The steps are these: First, they had Heinlein go to England in order that he might return and report "widespread sympathy" there for his cause.

Second, Heinlein and his followers, defying a decree that no demonstrations were to be held in Czechoslovakia on the eve of municipal elections, held a tremendous demonstration where he boasted that Hitler supports his program.

Third, after the police broke up the demonstration, Heinlein protested to Premier Milan Hodza, demanding autonomy for Germans living in Czechoslovakia and threatening to endanger Europe's peace.

Fourth, hardly had the demonstration occurred than German papers published a perfect torrent of abuse against the Czechoslovakian government. In fact, the Nazi Diplomatische Korrespondenz said: "If Heinlein now openly demands autonomy, it merely means that Sudeten Germanism is at last insisting on its natural right to see its own territory administered by its racial comrades."

The German Nazi government has for months prepared for war with Czechoslovakia. Many of the wonderful auto roads recently built in Germany lead to the border of Czechoslovakia. Airdromes have been built in Bavaria, Saxony and Silesia. At military structures, recently built in Silesia, extensive drills and manoeuvres are carried out daily. "Projects" for an attack on Czechoslovakia have repeatedly appeared in German literature.

Now Germany says that Czechoslovakia is a peace disturber. The Nazis are making accusations against the Soviet Union and Britain, pretending that Britain has favored a loyalist victory in Spain and that Germany can now see to it that Heinlein takes over Czechoslovakia.

Heinlein and Hitler make a pretty bad combination when it comes to the preservation of peace for Europeans.—Industrial Worker.

CONFERENCE OF "WOMEN IN STEEL"

Delegates from eleven Ladies Auxiliaries were present at a Conference of Women in Steel held on Oct. 23rd and 24th at the Y. W. C. A. Lodge house in Desplaines, Illinois.

Mary Grubish was elected chairman. Mrs. M. Ingersoll spoke on "The Family Goes into the Union." Jane Swanhyser, Secretary of the League Against War and Fascism urged the delegates to work for the boycott of Japan-made goods. The address of welcome was given by Mrs. Violet Stewart, editor of Women in Steel.

Resolutions were passed for the strengthening of our Auxiliaries, to organize more of them and to educate ourselves on the problems facing the working masses in this country. Also to build Junior Lodges on a bigger and stronger basis.

Women in Steel will go forward to victory. The eyes of the world are upon us. Women, join our Auxiliaries. Become active members of "Women in Steel."

—Mary Grubish.

BUT ONE

There is but one virtue; To help human beings to free and beautiful life; But one sin; To do them indifferent or cruel hurt; The love of humanity is the whole of morality. This is Goodness. This is humanism. This is the social conscience. —J. Wm. Lloyd.

A Militant Labor Press

BY ED MOORE

(Member of the executive board of the Hudson local, Detroit, of the United Automobile Workers, and a delegate to recent U.A.W. national convention in Milwaukee.)

A labor union without a powerful, militant press is like a ship without a rudder. The labor movement lacking its press, loses its voice. The movement then has to depend on word of mouth, rumors and the irresponsible capitalist press for information and instruction between meetings.

One has only to observe the abrupt slackening of activity and enthusiasm in any organization when adequate support of its press is withdrawn. Educational, social, entertainment and other activities cannot be properly promoted.

Ideas or commodities are seldom sold on their merits. Everything has to be promoted. Labor unions must blow their own horn. The employer interests are always blowing horns to discredit, discourage and belittle organization of their employees.

During a strike, all news printed in capitalistic newspapers is written up in such a manner that the strikers rarely have an opportunity to present their side favorably to the public. Glaring headlines in the newspapers create an unfavorable impression about the workers' aims.

The vast percentage of newspapers and magazines are absolutely dependent on the revenue from advertising and consequently the advertisers determine what shall be printed. The selling price of most newspapers will hardly pay for the paper used.

Yet, the working class, which comprises at least 80 per cent of the market and buying power, by purchasing these capitalistic newspapers, increases their advertising value. They are by that means supporting an enemy press that at every opportunity publishes misleading reports about labor union aims and objects.

They are, figuratively speaking, harboring a viper in their breast. The only way to offset this deplorable condition is to actively support a militant fighting press free from the shackles of advertising dictation.

The present industrial and social setup could be changed in a comparatively short time if working people stopped buying capitalistic newspapers. It is job of the papers, demanded by the advertisers, that they sell

the idea that this is the best of all possible systems of society and that one's misfortune, hardship or poverty is due to individual bad luck or incompetence.

Strikes are lost many times because the newspapers, coming into the home, keep the wife and the family misinformed about strike issues. All that could be easily changed if the papers were forced to print the truth which could be easily done by not buying them until they reformed.

If a fraction of the money union members spend on enemy newspapers was used to support their own press they could have the finest newspapers in the country. It would not add anything to their overhead expenses. They would simply be helping those who help them. All they have to do is to think and act. Instead of buying newspapers that continually, persistently and consistently lie about them they should buy labor newspapers that tell the truth about working class conditions.

LELAND STOWE

author, lecturer and distinguished foreign correspondent; winner of the Pulitzer Prize for "Journalistic Achievement of the Highest Order" in 1930; expert on Spanish Affairs for the New York Herald-Tribune for whom he covered three Spanish revolutions, the death of the Bourbon Monarchy and the birth of the 1931 Republic, has just returned from Spain.

He will lecture Wednesday, November 3rd—8:00 p. m. at the Medical and Dental Arts Building, 185 North Wabash Avenue, Chicago. Admission 35c.

Proceeds of this meeting will be used for the establishment of the JANE ADAMS and PAUL DOUGLAS HOMES for Spanish Orphans in Loyalist Spain.

YOU GET WHAT HE'S AIMING AT

Hunters near Rock, Mich., don't know whether it's a gag or a warning. But they're staying off the land of the author of this:

NOTIS YU.

Hoos giviti you da promis for huntit my lan? Befer looken out yu els shoot yu with a du pipe shotkun.—D. S. C.

"CASTLES IN THE AIR"

HOW CAN THEY EXPECT ME TO LIVE IN ANY OF 'EM?

